

I. DISPOSICIONS GENERALS

MINISTERI DE SANITAT, SERVEIS SOCIALS I IGUALTAT

12632 *Reial decret legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.*

Les persones amb discapacitat conformen un grup vulnerable i nombrós el qual la societat, per la manera com s'estructura i funciona, ha mantingut sovint en conegudes condicions d'exclusió. Aquest fet ha comportat la restricció dels seus drets bàsics i les llibertats cosa que ha condicionat o obstaculitzat el seu desenvolupament personal, així com el gaudi dels recursos i serveis disponibles per a tota la població i la possibilitat de contribuir amb les seves capacitats al progrés de la societat.

L'anhel d'una vida plena i la necessitat de realització personal mouen totes les persones, però aquestes aspiracions no poden ser satisfetes si es restringeixen o s'ignoren els drets a la llibertat, la igualtat i la dignitat. Aquest és el cas en què es troben encara avui dones i homes amb discapacitat, els quals, malgrat els innegables progressos socials assolits, tenen limitats aquests drets en l'accés o l'ús d'entorns, processos o serveis que o bé no han estat concebuts tenint en compte les seves necessitats específiques o bé es revelen expressament restrictius a la seva participació en aquests.

Hi ha, doncs, un variat i profús conjunt d'impediments que priven les persones amb discapacitat del ple exercici dels seus drets i els efectes d'aquests obstacles es materialitzen en una situació d'exclusió social, que ha de ser inexcusablement abordada pels poders públics.

L'impuls de les mesures que promoguin la igualtat d'oportunitats suprimint els inconvenients que s'oposen a la presència integral de les persones amb discapacitat concerneix tots els ciutadans, les organitzacions i les entitats, però, en primer lloc, el legislador, que ha de recollir les necessitats detectades i proposar les solucions i les línies generals d'acció més adequades. Com ja s'ha demostrat amb anterioritat, és necessari que el marc normatiu i les accions públiques en matèria de discapacitat intervinguin en l'organització social i en les seves expressions materials o relacionals que amb les seves estructures i actuacions segregadores posterguen o aparten les persones amb discapacitat de la vida social ordinària, tot això amb l'objectiu últim que aquestes puguin ser partícips, com a subjectes actius titulars de drets, d'una vida en les mateixes condicions que la resta dels ciutadans.

En aquest sentit, la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social de les persones amb discapacitat, va ser la primera llei aprovada a Espanya adreçada a regular l'atenció i els suports a les persones amb discapacitat i les seves famílies, en el marc dels articles 9, 10, 14 i 49 de la Constitució, i va suposar un avanç rellevant per a l'època.

La Llei 13/1982, de 7 d'abril, participava ja de la idea que l'empara especial i les mesures d'equiparació per garantir els drets de les persones amb discapacitat s'havia de basar en suports complementaris, ajudes tècniques i serveis especialitzats que els permetessin portar una vida normal en el seu entorn. Va establir un sistema de prestacions econòmiques i serveis, mesures d'integració laboral, d'accessibilitat i subsidis econòmics, i una sèrie de principis que posteriorment es van incorporar a les lleis de sanitat, educació i ocupació.

Posteriorment, la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, va suposar un impuls renovat a les polítiques d'equiparació de les persones amb discapacitat, i es va centrar especialment en dues estratègies d'intervenció: la lluita contra la discriminació i l'accessibilitat universal.

La mateixa Llei 51/2003, de 2 de desembre, preveia l'establiment d'un règim d'infraccions i sancions que es va fer realitat amb l'aprovació de la Llei 49/2007, de 26 de desembre, per la qual s'estableix el règim d'infraccions i sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

Així mateix, i tot i que no és objecte de la tasca de refosa d'aquesta norma, és necessari destacar en la configuració del marc legislatiu dels drets de les persones amb discapacitat, la Llei 27/2007, de 23 d'octubre, per la qual es reconeixen els llenguatges de signes espanyols i es regulen els mitjans de suport a la comunicació oral de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues, que reconeix el dret de lliure opció de les persones sordes, amb discapacitat auditiva i sordcegues a l'aprenentatge, el coneixement i l'ús dels llenguatges de signes espanyols, i als diferents mitjans de suport a la comunicació oral, cosa que constitueix un factor essencial per a la seva inclusió social.

Finalment, és imprescindible fer referència a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, aprovada el 13 de desembre de 2006 per l'Assemblea General de les Nacions Unides (ONU), ratificada per Espanya el 3 de desembre de 2007 i que va entrar en vigor el 3 de maig de 2008. La Convenció suposa la consagració de l'enfocament de drets de les persones amb discapacitat, de manera que considera les persones amb discapacitat com a subjectes titulars de drets i els poders públics estan obligats a garantir que l'exercici d'aquests drets sigui ple i efectiu.

La tasca de refosa, regularitzant, aclarint i harmonitzant les tres lleis esmentades, que és manament de la disposició final segona de la Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, en la redacció que en fa la disposició final cinquena de la Llei 12/2012, de 26 de desembre, de mesures urgents de liberalització del comerç i de determinats serveis, és necessària ateses les modificacions que han experimentat en aquests anys, així com el canvi substancial del marc normatiu dels drets de les persones amb discapacitat. Aquesta tasca ha tingut com a referent principal l'esmentada Convenció Internacional. Per això, a més de revisar els principis que informen la Llei de conformitat amb el que preveu la Convenció, en la seva estructura es dedica un títol específic a determinats drets de les persones amb discapacitat. També es reconeix expressament que l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat s'ha de fer d'acord amb el principi de llibertat en la presa de decisions.

En l'elaboració d'aquest text refós han estat consultades les comunitats autònomes i les ciutats de Ceuta i Melilla, i s'ha sotmès a l'informe previ i preceptiu del Consell Nacional de la Discapacitat. S'ha donat audiència als sectors afectats i s'ha sotmès a informe previ de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

Aquesta norma es dicta en aplicació del que preveu la disposició final segona de la Llei 26/2011, d'1 d'agost, d'adaptació normativa a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

En virtut d'això, a proposta de la ministra de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, d'acord amb el Consell d'Estat i amb la deliberació prèvia del Consell de Ministres en la reunió del dia 29 de novembre de 2013,

DISPOSO:

Article únic. Aprovació del text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social.

S'aprova el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social, que s'insereix a continuació.

Disposició addicional única. Remissions normatives.

Les referències normatives efectuades en altres disposicions a la Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social de les persones amb discapacitat, a la Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, o a la Llei 49/2007, de 26 de desembre, d'infraccions i

sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat, s'entenen efectuades als preceptes corresponents del text refós que s'aprova.

Disposició derogatòria única. *Derogació normativa.*

Queden derogades totes les disposicions del mateix rang o inferior que s'oposin al que disposa el text refós de la Llei general de drets de les persones amb discapacitat i de la seva inclusió social i, en particular, per integrar-se en aquest text refós:

- a) La Llei 13/1982, de 7 d'abril, d'integració social de les persones amb discapacitat.
- b) La Llei 51/2003, de 2 de desembre, d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.
- c) La Llei 49/2007, de 26 de desembre, per la qual s'estableix el règim d'infraccions i sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

Disposició final única. *Entrada en vigor.*

Aquest Reial decret legislatiu i el text refós que aprova entren en vigor l'endemà de la publicació en el «Butlletí Oficial de l'Estat».

Madrid, 29 de novembre de 2013.

JUAN CARLOS R.

La ministra de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat,
ANA MATO ADROVER

TÍTOL PRELIMINAR

Disposicions generals

CAPÍTOL I

Objecte, definicions i principis

Article 1. *Objecte d'aquesta Llei.*

Aquesta Llei té per objecte:

a) Garantir el dret a la igualtat d'oportunitats i de tracte, així com l'exercici real i efectiu de drets per part de les persones amb discapacitat en igualtat de condicions respecte a la resta de ciutadans i ciutadanes, a través de la promoció de l'autonomia personal, de l'accessibilitat universal, de l'accés a l'ocupació, de la inclusió a la comunitat i la vida independent i de l'eradicació de qualsevol forma de discriminació, de conformitat amb els articles 9.2, 10, 14 i 49 de la Constitució espanyola i a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i els tractats i els acords internacionals ratificats per Espanya.

b) Establir el règim d'infraccions i sancions que garanteixen les condicions bàsiques en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

Article 2. *Definicions.*

Als efectes d'aquesta Llei, s'entén per:

a) Discapacitat: és una situació que resulta de la interacció entre les persones amb deficiències previsiblement permanents i qualsevol tipus de barreres que en limitin o n'impedeixin la participació plena i efectiva a la societat, en igualtat de condicions amb les altres.

b) Igualtat d'oportunitats: és l'absència de qualsevol discriminació, directa o indirecta, per motiu o per raó de discapacitat, inclosa qualsevol distinció, exclusió o restricció que tingui el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, el gaudi o l'exercici en igualtat de condicions per les persones amb discapacitat, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, laboral, cultural, civil o d'un altre tipus. Així mateix, s'entén per igualtat d'oportunitats l'adopció de mesures d'acció positiva.

c) Discriminació directa: és la situació en què es troba una persona amb discapacitat quan és tractada de manera menys favorable que una altra en situació anàloga per motiu o per raó de la seva discapacitat.

d) Discriminació indirecta: hi ha discriminació directa quan una disposició legal o reglamentària, una clàusula convencional o contractual, un pacte individual, una decisió unilateral o un criteri o una pràctica, o bé un entorn, producte o servei, aparentment neutres, puguin ocasionar un desavantatge particular a una persona respecte d'altres per motiu o per raó de discapacitat, sempre que objectivament no responguin a una finalitat legítima i que els mitjans per a la consecució d'aquesta finalitat no siguin adequats i necessaris.

e) Discriminació per associació: hi ha discriminació per associació quan una persona o grup en què s'integra és objecte d'un tracte discriminatori a causa de la seva relació amb una altra per motiu o per raó de discapacitat.

f) Assetjament: és qualsevol conducta no desitjada relacionada amb la discapacitat d'una persona, que tingui com a objectiu o conseqüència atemptar contra la seva dignitat o crear un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu.

g) Mesures d'acció positiva: són aquelles de caràcter específic consistents a evitar o compensar els desavantatges derivats de la discapacitat i destinats a accelerar o aconseguir la igualtat de fet de les persones amb discapacitat i la seva participació plena

en els àmbits de la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, atenent els diferents tipus i graus de discapacitat.

h) Vida independent: és la situació en la qual la persona amb discapacitat exerceix el poder de decisió sobre la seva pròpia existència i participa activament en la vida de la seva comunitat, de conformitat amb el dret al lliure desenvolupament de la personalitat.

i) Normalització: és el principi en virtut del qual les persones amb discapacitat han de poder portar una vida en igualtat de condicions, i accedir als mateixos llocs, àmbits, béns i serveis que estan a disposició de qualsevol altra persona.

j) Inclusió social: és el principi en virtut del qual la societat promou valors compartits orientats al bé comú i a la cohesió social, i que permet que totes les persones amb discapacitat tinguin les oportunitats i els recursos necessaris per participar plenament en la vida política, econòmica, social, educativa, laboral i cultural, i per gaudir d'unes condicions de vida en igualtat amb les altres.

k) Accessibilitat universal: és la condició que han de complir els entorns, processos, béns, productes i serveis, així com els objectes, instruments, eines i dispositius, per ser comprensibles, utilitzables i practicables per totes les persones en condicions de seguretat i comoditat i de la forma més autònoma i natural possible. Pressuposa l'estratègia de «disseny universal o disseny per a totes les persones», i s'entén sense perjudici dels ajustos raonables que s'hagin d'adoptar.

l) Disseny universal o disseny per a totes les persones: és l'activitat per la qual es conceben o es projecten des de l'origen, i sempre que això sigui possible, entorns, processos, béns, productes, serveis, objectes, instruments, programes, dispositius o eines, de manera que puguin ser utilitzats per totes les persones, en la màxima extensió possible, sense necessitat d'adaptació ni disseny especialitzat. El «disseny universal o disseny per a totes les persones» no ha d'excloure els productes de suport per a grups particulars de persones amb discapacitat, quan ho necessitin.

m) Ajustos raonables: són les modificacions i les adaptacions necessàries i adequades de l'ambient físic, social i actitudinal a les necessitats específiques de les persones amb discapacitat que no imposin una càrrega desproporcionada o indeguda, quan es requereixin en un cas particular de manera eficaç i pràctica, per facilitar l'accessibilitat i la participació i per garantir a les persones amb discapacitat el gaudi o l'exercici, en igualtat de condicions amb les altres, de tots els drets.

n) Diàleg civil: és el principi en virtut del qual les organitzacions representatives de persones amb discapacitat i de les seves famílies participen, en els termes que estableixen les lleis i altres disposicions normatives, en l'elaboració, execució, seguiment i avaluació de les polítiques oficials que es desenvolupen en l'esfera de les persones amb discapacitat, les quals han de garantir, en tot cas, el dret dels nens i les nenes amb discapacitat a expressar la seva opinió lliurement sobre totes les qüestions que els afectin i a rebre assistència apropiada d'acord amb la seva discapacitat i edat per poder exercir aquest dret.

o) Transversalitat de les polítiques en matèria de discapacitat: és el principi en virtut del qual les actuacions que desenvolupen les administracions públiques no es limiten únicament a plans, programes i accions específics, pensats exclusivament per a aquestes persones, sinó que comprenen les polítiques i línies d'acció de caràcter general en qualsevol dels àmbits d'actuació pública, on s'han de tenir en compte les necessitats i les demandes de les persones amb discapacitat.

Article 3. *Principis.*

Els principis d'aquesta Llei són:

- a) El respecte de la dignitat inherent, l'autonomia individual, inclosa la llibertat de prendre les decisions pròpies, i la independència de les persones.
- b) La vida independent.
- c) La no discriminació.

- d) El respecte per la diferència i l'acceptació de les persones amb discapacitat com a part de la diversitat i la condició humanes.
- e) La igualtat d'oportunitats.
- f) La igualtat entre dones i homes.
- g) La normalització.
- h) L'accessibilitat universal.
- i) El disseny universal o disseny per a totes les persones.
- j) La participació i inclusió plenes i efectives en la societat.
- k) El diàleg civil.
- l) El respecte al desenvolupament de la personalitat de les persones amb discapacitat, i, en especial, de les nenes i els nens amb discapacitat i del seu dret a preservar la seva identitat.
- m) La transversalitat de les polítiques en matèria de discapacitat.

CAPÍTOL II

Àmbit d'aplicació

Article 4. *Titulars dels drets.*

1. Són persones amb discapacitat aquelles que presenten deficiències físiques, mentals, intel·lectuals o sensorials, previsiblement permanents que, en interactuar amb diverses barreres, poden impedir-ne la participació plena i efectiva en la societat, en igualtat de condicions amb els altres.

2. A més del que estableix l'apartat anterior, i a tots els efectes, tenen la consideració de persones amb discapacitat aquelles a les quals se'ls hagi reconegut un grau de discapacitat igual o superior al 33 per cent. Es considera que tenen una discapacitat en grau igual o superior al 33 per cent els pensionistes de la Seguretat Social que tinguin reconeguda una pensió d'incapacitat permanent en el grau de total, absoluta o gran invalidesa, i als pensionistes de classes passives que tinguin reconeguda una pensió de jubilació o de retir per incapacitat permanent per al servei o inutilitat.

Les normes que regulin els beneficis o les mesures d'acció positiva poden determinar els requisits específics per accedir-hi.

3. El reconeixement del grau de discapacitat l'ha d'efectuar l'òrgan competent en els termes desplejats per reglament.

L'acreditació del grau de discapacitat s'ha de fer en els termes establerts per reglament i té validesa en tot el territori nacional.

4. Als efectes del reconeixement del dret als serveis de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats, s'assimilen a aquesta situació els estats previs, entesos com a processos en evolució que puguin arribar a ocasionar una limitació en l'activitat.

5. Els serveis, les prestacions i els altres beneficis que preveu aquesta Llei s'atorguen als estrangers de conformitat amb el que preveuen la Llei orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social, els tractats internacionals i els convenis que s'estableixin amb el país d'origen. Per als menors estrangers, cal atènyer-se a més al que disposen les lleis de protecció dels drets dels menors vigents, tant en l'àmbit estatal com en l'autonòmic, així com en els tractats internacionals.

6. El Govern ha d'estendre l'aplicació de les prestacions econòmiques que preveu aquesta Llei als espanyols residents a l'estranger, sempre que no tinguin protecció equiparable en el país de residència, en la forma i amb els requisits que es determinin per reglament.

Article 5. *Àmbit d'aplicació en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal.*

Les mesures específiques per garantir la igualtat d'oportunitats, la no discriminació i l'accessibilitat universal s'apliquen, a més dels drets que regula el títol I, en els àmbits següents:

- a) Telecomunicacions i societat de la informació.
- b) Espais públics urbanitzats, infraestructures i edificació.
- c) Transports.
- d) Béns i serveis a disposició del públic.
- e) Relacions amb les administracions públiques.
- f) Administració de justícia.
- g) Patrimoni cultural, de conformitat amb el que preveu la legislació de patrimoni històric.
- h) Ocupació.

CAPÍTOL III

Autonomia de les persones amb discapacitat

Article 6. *Respecte a l'autonomia de les persones amb discapacitat.*

1. L'exercici dels drets de les persones amb discapacitat s'ha de fer d'acord amb el principi de llibertat en la presa de decisions.

2. Les persones amb discapacitat tenen dret a la lliure presa de decisions, per a la qual cosa la informació i el consentiment s'han d'efectuar en formats adequats i d'acord amb les circumstàncies personals, seguint les regles marcades pel principi de disseny universal o disseny per a totes les persones, de manera que els resultin accessibles i comprensibles.

En tot cas, s'ha de tenir en compte les circumstàncies personals de l'individu, la seva capacitat per prendre el tipus de decisió en concret i assegurar la prestació de suport per a la presa de decisions.

TÍTOL I

Drets i obligacions

Article 7. *Dret a la igualtat.*

1. Les persones amb discapacitat tenen els mateixos drets que els altres ciutadans de conformitat amb el nostre ordenament jurídic.

2. Per fer efectiu aquest dret a la igualtat, les administracions públiques han de promoure les mesures necessàries perquè l'exercici en igualtat de condicions dels drets de les persones amb discapacitat sigui real i efectiu en tots els àmbits de la vida.

3. Les administracions públiques han de protegir de manera especialment intensa els drets de les persones amb discapacitat en matèria d'igualtat entre dones i homes, salut, ocupació, protecció social, educació, tutela judicial efectiva, mobilitat, comunicació, informació i accés a la cultura, a l'esport, a l'oci, així com de participació en els assumptes públics, en els termes que preveuen aquest títol i altra normativa que hi és aplicable.

4. Així mateix, les administracions públiques han de protegir de manera singularment intensa les persones o el grup de persones especialment vulnerables a la discriminació múltiple com ara les nenes, els nens i les dones amb discapacitat, la gent gran amb discapacitat, les dones amb discapacitat víctimes de violència de gènere, les persones amb pluridiscapacitat o altres persones amb discapacitat integrants de minories.

CAPÍTOL I

Sistema de prestacions socials i econòmiques

Article 8. *Sistema especial de prestacions socials i econòmiques per a les persones amb discapacitat.*

1. L'acció protectora del sistema especial de prestacions socials i econòmiques per a les persones amb discapacitat que, pel fet de no exercir una activitat laboral, no estan incloses en el camp d'aplicació del Sistema de la Seguretat Social, comprèn:

- a) Assistència sanitària i prestació farmacèutica.
- b) Subsidi de mobilitat i compensació per despeses de transport.
- c) Recuperació professional.
- d) Rehabilitació i habilitació professionals.

2. Sense perjudici del que disposa l'article 9, l'assistència sanitària i la prestació farmacèutica que preveu la lletra a) de l'apartat anterior han de tenir l'extensió, la durada i les condicions que es prevegin per reglament.

3. Les persones beneficiàries dels subsidis de garantia d'ingressos mínims i per ajuda de tercera persona continuen amb el dret a la percepció d'aquests d'acord amb el que estableix la disposició transitòria única.

Article 9. *Prestació farmacèutica del sistema especial de prestacions socials i econòmiques per a les persones amb discapacitat.*

Els beneficiaris del sistema especial de prestacions assistencials i econòmiques que preveu aquest capítol estan exempts d'aportació pel consum d'especialitats farmacèutiques.

CAPÍTOL II

Dret a la protecció de la salut

Article 10. *Dret a la protecció de la salut.*

1. Les persones amb discapacitat tenen dret a la protecció de la salut, incloent-hi la prevenció de la malaltia i la protecció, la promoció i la recuperació de la salut, sense discriminació per motiu o per raó de discapacitat, amb especial atenció a la salut mental i a la salut sexual i reproductiva.

2. Les actuacions de les administracions públiques i dels subjectes privats han de prestar atenció específica a les necessitats de les persones amb discapacitat, de conformitat amb la legislació sanitària general i sectorial vigent.

3. Les administracions públiques han de dur a terme les actuacions necessàries per a la coordinació de l'atenció de caràcter social i de caràcter sanitari, de manera efectiva i eficient, adreçada a les persones que per problemes de salut associats a la discapacitat tenen necessitat simultània o successiva de tots dos sistemes d'atenció, i han de promoure les mesures necessàries per afavorir l'accés de les persones amb discapacitat als serveis i les prestacions relacionades amb la seva salut en condicions d'igualtat amb la resta de ciutadans.

Article 11. *Prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats.*

1. La prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats constitueix un dret i un deure de qualsevol ciutadà i de la societat en conjunt i forma part de les obligacions prioritàries de l'Estat en el camp de la salut pública i dels serveis socials. La prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats ha d'atendre la diversitat de les persones amb discapacitat, i donar un tractament diferenciat segons les necessitats específiques de cada persona.

2. Les administracions públiques competents han de promoure plans de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats, tenint també en compte el que preveu l'article 21 de la Llei 39/2006, de 14 de desembre, de promoció de l'autonomia personal i atenció a les persones en situació de dependència.

3. En aquests plans es concedeix especial importància als serveis d'orientació i planificació familiar, consell genètic, atenció prenatal i perinatal, detecció i diagnòstic precoç i assistència pediàtrica, inclosa la salut mental infantojuvenil, assistència geriàtrica, així com a la seguretat i la salut en el treball, a la seguretat en el trànsit viari, al control higiènic i sanitari dels aliments i a la contaminació ambiental.

S'han de preveure de manera específica les accions destinades a les zones rurals.

Article 12. *Equips multiprofessionals d'atenció a la discapacitat.*

1. Els equips multiprofessionals d'atenció a la discapacitat de cada àmbit sectorial han de tenir la formació especialitzada corresponent i ser competents, en el seu àmbit territorial, per prestar una atenció interdisciplinària a cada persona amb discapacitat que ho necessiti, per garantir la seva inclusió i participació plena en la societat en igualtat de condicions amb els altres.

2. Els equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat són els òrgans encarregats de valorar i qualificar les situacions de discapacitat, per al seu reconeixement oficial per l'òrgan administratiu competent.

3. Són funcions dels equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat:

a) Emetre un dictamen tècnic normalitzat sobre les deficiències, les limitacions per dur a terme activitats i les barreres en la participació social, que reculli les capacitats i les habilitats per a les quals la persona necessita suports.

b) L'orientació per a l'habilitació i la rehabilitació, amb ple respecte a l'autonomia de la persona amb discapacitat, i proposar les necessitats, les aptituds i les possibilitats de recuperació, així com el seguiment i la revisió.

c) La valoració i la qualificació de la situació de discapacitat, amb la determinació del tipus i el grau de discapacitat en relació amb els beneficis, els drets econòmics i els serveis previstos a la legislació, sense perjudici del reconeixement del dret que correspongui efectuar a l'òrgan administratiu competent.

d) La valoració i qualificació de la situació de discapacitat és revisable en la forma que es determini per reglament. La valoració i la qualificació definitives només s'ha de fer quan la persona hagi assolit la màxima rehabilitació o quan la deficiència sigui presumiblement definitiva, cosa que no impedeix valoracions prèvies per obtenir determinats beneficis.

4. Les qualificacions i valoracions dels equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat han de respondre a criteris tècnics unificats, basats en l'evidència disponible, i tenen validesa davant qualsevol organisme públic i en tot el territori de l'Estat.

CAPÍTOL III

De l'atenció integral

Article 13. *Atenció integral.*

1. S'entén per atenció integral els processos o qualsevol altra mesura d'intervenció dirigits a fer que les persones amb discapacitat adquireixin el seu màxim nivell de desenvolupament i autonomia personal, i a aconseguir i mantenir la seva màxima independència, capacitat física, mental i social, i la seva inclusió i participació plena en tots els aspectes de la vida, així com l'obtenció d'una feina adequada.

2. Els programes d'atenció integral poden comprendre:

- a) Habilitació o rehabilitació medicofuncional.
- b) Atenció, tractament i orientació psicològica.
- c) Educació.
- d) Suport per a l'activitat professional.

3. Aquests programes han de començar en l'etapa més primerenca possible i basar-se en una avaluació multidisciplinària de les necessitats i capacitats de la persona amb discapacitat, així com de les oportunitats de l'entorn, considerant les adaptacions o adequacions oportunes i els suports a la presa de decisions i a la promoció de l'autonomia personal.

4. Les administracions públiques han de vetllar pel manteniment d'uns serveis d'atenció adequats, mitjançant la coordinació dels recursos i els serveis d'habilitació i rehabilitació en els àmbits de la salut, l'ocupació, l'educació i els serveis socials, amb la finalitat de garantir a les persones amb discapacitat una oferta de serveis i programes propera, en l'entorn en el qual es desenvolupi la seva vida, suficient i diversificada, tant en zones rurals com urbanes.

Article 14. *Habilitació o rehabilitació medicofuncional.*

1. L'habilitació o rehabilitació medicofuncional té com a objectiu aconseguir la màxima funcionalitat de les capacitats físiques, sensorials, mentals o intel·lectuals. Aquest procés s'inicia amb la detecció i identificació de les deficiències i necessitats psicosocials de cada persona i ha de continuar fins a la consecució i el manteniment del màxim desenvolupament i autonomia personal possible.

2. A aquests efectes, qualsevol persona que presenti alguna deficiència en les seves estructures o funcions corporals o psicosocials, de la qual derivi o pugui derivar una limitació en l'activitat qualificada de discapacitat segons el que disposa aquesta Llei, té dret a beneficiar-se dels processos d'habilitació o rehabilitació medicofuncional necessaris per millorar i assolir la màxima autonomia personal possible i poder aconseguir amb els suports necessaris el seu desenvolupament personal i la participació plena i efectiva en la societat en igualtat de condicions amb les altres.

3. El procés habilitador o rehabilitador que s'iniciï en serveis específics s'ha de desenvolupar en íntima connexió amb els centres d'intervenció on s'hagi de continuar i prosseguir, si és necessari, com a tractament domiciliari o bé en l'entorn en el qual la persona amb discapacitat desenvolupa la seva vida, amb els recursos comunitaris existents.

4. Els programes d'habilitació i rehabilitació s'han de complementar amb el subministrament, l'adaptació, la conservació i la renovació de tecnologies de suport, pròtesis i òrtesis, dispositius, vehicles i altres elements auxiliars per a les persones amb discapacitat les circumstàncies personals de les quals ho aconsellin.

Article 15. *Atenció, tractament i orientació psicològica.*

1. L'atenció, el tractament i l'orientació psicològica han d'estar presents durant les diferents fases del procés interdisciplinari habilitador o rehabilitador i han d'estar encaminades a aconseguir de la persona amb discapacitat la màxima autonomia i el ple desenvolupament de la seva personalitat, així com el suport a l'entorn familiar més immediat.

2. L'atenció, el tractament i l'orientació psicològica s'han de basar en les característiques personals de la persona amb discapacitat, les seves motivacions i interessos, així com els factors familiars i socials que puguin condicionar-lo, i s'han d'adreçar a potenciar al màxim l'ús de les seves capacitats i autonomia personal, tenint en compte el seu projecte singular de vida.

3. L'atenció, el tractament i l'orientació psicològica formen part dels suports a l'autonomia personal i han d'estar coordinats amb la resta dels tractaments funcionals i, en tot cas, s'han de proporcionar des de la detecció de la deficiència, o des del moment

en què s'iniciï un procés patològic o s'esdevingui una circumstància sobrevinguda que pugui desembocar en una limitació en l'activitat.

Article 16. *Educació.*

L'educació inclusiva forma part del procés d'atenció integral de les persones amb discapacitat i ha de ser impartida mitjançant els suports i els ajustos que reconeixen el capítol IV d'aquest títol i la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació.

Article 17. *Suport per a l'activitat professional.*

1. Les persones amb discapacitat en edat laboral tenen dret a beneficiar-se de programes de rehabilitació vocacional i professional, manteniment de l'ocupació i reincorporació a la feina.

2. Els processos de suport per a l'activitat professional inclouen, entre d'altres, les prestacions següent:

- a) Els processos d'habilitació o rehabilitació medicofuncional.
- b) L'orientació professional.
- c) La formació, readaptació o requalificació professional.

3. En els processos de suport per a l'activitat professional, l'habilitació o la rehabilitació medicofuncional, regulada a l'article 14, comprèn tant el desenvolupament de les capacitats com la utilització de productes i tecnologies de suport i dispositius necessaris per exercir millor un lloc de treball en igualtat de condicions amb els altres.

4. L'orientació professional, l'han de prestar els serveis corresponents, tenint en compte les capacitats reals de la persona amb discapacitat, determinades de conformitat amb els informes dels equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat. Així mateix, cal tenir en compte la formació efectivament rebuda i per rebre, i les possibilitats de feina existents en cada cas, així com l'atenció a les seves motivacions, aptituds i preferències professionals. Comprèn, així mateix els suports necessaris per a la recerca, l'obtenció, el manteniment de l'ocupació i la tornada a la feina.

5. La formació, la readaptació o la requalificació professional, que pot comprendre, si s'escau, una preformació general bàsica, ha de promoure l'adquisició d'experiència laboral en el mercat de treball i s'ha d'impartir d'acord amb l'itinerari personal i l'orientació professional prestada amb anterioritat, de conformitat amb la decisió presa per la persona amb discapacitat i seguint els criteris que estableix l'article 15.

6. Les activitats formatives es poden impartir, a més dels centres de formació dedicats a això, a les empreses, i és necessari, en aquest últim cas, la formalització d'un contracte per a la formació i l'aprenentatge, el contingut bàsic del qual s'ha d'ajustar al que disposa l'article 11 del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, i les seves normes de desplegament.

7. Els processos de suport per a l'activitat professional a què es refereix aquest article es poden complementar, si s'escau, amb altres mesures addicionals que facilitin al beneficiari l'assoliment del màxim nivell de desenvolupament personal i afavoreixin la seva plena inclusió i participació en la vida social.

CAPÍTOL IV

Dret a l'educació

Article 18. *Contingut del dret.*

1. Les persones amb discapacitat tenen dret a una educació inclusiva, de qualitat i gratuïta, en igualtat de condicions amb les altres.

2. Correspon a les administracions educatives assegurar un sistema educatiu inclusiu en tots els nivells educatius, així com l'ensenyament al llarg de la vida, garantir un

lloc escolar als alumnes amb discapacitat en l'educació bàsica i prestar atenció a la diversitat de necessitats educatives de l'alumnat amb discapacitat, mitjançant la regulació de suports i ajustos raonables per a l'atenció dels qui requereixin una atenció especial d'aprenentatge o d'inclusió.

3. L'escolarització d'aquest alumnat en centres d'educació especial o unitats substitutòries dels mateixos centres només s'ha de portar a terme quan excepcionalment les seves necessitats no puguin ser ateses en el marc de les mesures d'atenció a la diversitat dels centres ordinaris i tenint en compte l'opinió dels pares o tutors legals.

Article 19. *Gratuitat de l'ensenyament.*

Les persones amb discapacitat, en la seva etapa educativa, tenen dret a la gratuïtat de l'ensenyament, en els centres ordinaris i en els centres especials, d'acord amb el que disposen la Constitució i les lleis que la despleguen.

Article 20. *Garanties addicionals.*

Amb la finalitat de garantir el dret a una educació inclusiva de les persones amb discapacitat i sense perjudici de les mesures que preveu la normativa en matèria d'educació, s'estableixen les garanties addicionals següents:

a) Els centres d'educació especial han de crear les condicions necessàries per facilitar la connexió amb els centres ordinaris i la inclusió dels alumnes en el sistema educatiu ordinari.

b) Els hospitals infantils, de rehabilitació i aquells que tinguin serveis pediàtrics permanents, ja siguin de titularitat pública o privada que regularment ocupin almenys la meitat dels seus llits amb pacients l'estada i l'atenció sanitària dels quals siguin finançades amb càrrec a recursos públics, han de disposar d'una secció pedagògica per prevenir i evitar la marginació del procés educatiu dels alumnes d'edat escolar ingressats en aquests hospitals.

c) Les persones que cursin estudis universitaris la discapacitat de les quals els dificulti greument l'adaptació al règim de convocatòries establert amb caràcter general poden sol·licitar, i les universitats han de concedir, d'acord amb el que disposin les corresponents normes de permanència que, en tot cas, han de tenir en compte la situació de les persones amb discapacitat que cursin estudis a la universitat, l'ampliació del nombre d'aquestes en la mesura que compensi la seva dificultat, sense minva del nivell exigut. Les proves s'han d'adaptar, si s'escau, a les característiques de la discapacitat que presenti l'interessat.

d) S'han de fer programes de sensibilització, informació i formació contínua dels equips directius, el professorat i els professionals de l'educació, adreçada a la seva especialització en l'atenció a les necessitats educatives especials de l'alumnat amb discapacitat, de manera que puguin tenir els coneixements i les eines necessaris per a això.

Article 21. *Valoració de les necessitats educatives.*

1. Són funcions específiques dels serveis d'orientació educativa donar suport als centres docents en el procés cap a la inclusió i, especialment, en les funcions d'orientació, avaluació i intervenció educativa, i contribuir a la dinamització pedagògica, a la qualitat i la innovació educativa.

2. Als efectes de la participació en el control i la gestió dels centres docents que preveuen la Llei orgànica 8/1985, de 3 de juliol, reguladora del dret a l'educació, i la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació, cal tenir en compte l'especialitat d'aquesta Llei pel que fa als serveis d'orientació educativa.

CAPÍTOL V

Dret a la vida independent

Secció 1a. Disposicions generals

Article 22. *Accessibilitat.*

1. Les persones amb discapacitat tenen dret a viure de manera independent i a participar plenament en tots els aspectes de la vida. Per a això, els poders públics han d'adoptar les mesures pertinents per assegurar l'accessibilitat universal, en igualtat de condicions amb les altres persones, en els entorns, processos, béns, productes i serveis, el transport, la informació i les comunicacions, inclosos els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions, així com els mitjans de comunicació social i en altres serveis i instal·lacions oberts al públic o d'ús públic, tant en zones urbanes com rurals.

2. En l'àmbit de l'ocupació, les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació a què es refereix aquest capítol són aplicables amb caràcter supletori respecte al que preveu la legislació laboral.

Article 23. *Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació.*

1. El Govern, sense perjudici de les competències atribuïdes a les comunitats autònomes i a les entitats locals, ha de regular les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació que garanteixin els mateixos nivells d'igualtat d'oportunitats a totes les persones amb discapacitat.

Aquesta regulació ha de ser gradual en el temps i en l'abast i contingut de les obligacions imposades, i ha d'incloure tots els àmbits i les àrees de les esmentades a l'article 5.

2. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació han d'establir, per a cada àmbit o àrea, mesures concretes per prevenir o suprimir discriminacions, i per compensar desavantatges o dificultats. S'hi han d'incloure disposicions sobre, almenys, els aspectes següents:

a) Exigències d'accessibilitat dels edificis i entorns, dels instruments, equips i tecnologies, i dels béns i productes utilitzats en el sector o àrea. En particular, la supressió de barreres a les instal·lacions i l'adaptació d'equips i instruments, així com l'apropiada senyalització en aquests.

b) Condicions més favorables en l'accés, la participació i la utilització dels recursos de cada àmbit o àrea i condicions de no discriminació en normes, criteris i pràctiques.

c) Suports complementaris, com ara ajudes econòmiques, productes i tecnologies de suport, serveis o tractaments especialitzats, altres serveis personals, així com altres formes de suport personal o animal. En particular, ajudes i serveis auxiliars per a la comunicació, com a sistemes augmentatius i alternatius, braille, dispositius multimèdia de fàcil accés, sistemes de suports a la comunicació oral i llenguatge de signes, sistemes de comunicació tàctil i altres dispositius que permetin la comunicació.

d) L'adopció de normes internes a les empreses o centres que promoguin i estimulin l'eliminació de desavantatges o situacions generals de discriminació a les persones amb discapacitat, inclosos els ajustos raonables.

e) Plans i calendari per a la implantació de les exigències d'accessibilitat i per a l'establiment de les condicions més favorables i de no discriminació.

f) Recursos humans i materials per a la promoció de l'accessibilitat i la no discriminació en l'àmbit de què es tracti.

3. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació s'han d'establir tenint en compte els diferents tipus i graus de discapacitat que han d'orientar tant el disseny inicial com els ajustos raonables dels entorns, productes i serveis de cada àmbit d'aplicació de la Llei.

Article 24. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit dels productes i serveis relacionats amb la societat de la informació i mitjans de comunicació social.

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització de les tecnologies, productes i serveis relacionats amb la societat de la informació i de qualsevol mitjà de comunicació social són exigibles en els terminis i els termes establerts per reglament.

No obstant això, les condicions que preveu el paràgraf anterior són exigibles per a totes aquestes tecnologies, productes i serveis, d'acord amb les condicions i els terminis màxims que preveu la disposició addicional tercera.1.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha de dur a terme els estudis integrals sobre l'accessibilitat als esmentats béns o serveis que es considerin més rellevants des del punt de vista de la no discriminació i accessibilitat universal.

Article 25. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit dels espais públics urbanitzats i edificació.

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació de les persones amb discapacitat per a l'accés i la utilització dels espais públics urbanitzats i edificacions són exigibles en els terminis i els termes establerts per reglament.

No obstant això, les condicions previstes en el paràgraf anterior són exigibles per a tots els espais públics urbanitzats i edificacions, d'acord amb les condicions i els terminis màxims que preveu la disposició addicional tercera.1.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha de dur a terme els estudis integrals sobre l'accessibilitat als espais públics urbanitzats i edificacions, en el que es consideri més rellevant des del punt de vista de la no discriminació i de l'accessibilitat universal.

Article 26. Normativa tècnica d'edificació.

1. Les normes tècniques sobre edificació han d'incloure previsions relatives a les condicions mínimes que han de reunir els edificis de qualsevol tipus per permetre l'accessibilitat de les persones amb discapacitat.

2. Totes aquestes normes han de ser recollides en la fase de redacció dels projectes bàsics, d'execució i parcials, i s'han de denegar els visats oficials corresponents, o bé de col·legis professionals o d'oficines de supervisió de les administracions públiques competents, a aquells que no les compleixin.

Article 27. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit dels mitjans de transport.

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació de les persones amb discapacitat per a l'accés i utilització dels mitjans de transport són exigibles en els terminis i els termes establerts per reglament.

No obstant això, les condicions que preveu el paràgraf anterior són exigibles per a totes les infraestructures i el material de transport, d'acord amb les condicions i els terminis màxims que preveu la disposició addicional tercera.1.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha de dur a terme els estudis integrals sobre l'accessibilitat als diferents mitjans de transport, en el que es consideri més rellevant des del punt de vista de la no discriminació i de l'accessibilitat universal.

Article 28. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació en l'àmbit de les relacions amb les administracions públiques.

1. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació que han de reunir les oficines públiques, els dispositius i els serveis d'atenció al ciutadà i aquells de participació

en els assumptes públics, inclosos els relatius a l'Administració de justícia i a la participació en la vida política i els processos electorals són exigibles en els terminis i els termes establerts per reglament.

No obstant això, les condicions que preveu el paràgraf anterior són exigibles per a tots els entorns, productes, serveis, disposicions, criteris o pràctiques administratives, d'acord amb les condicions i els terminis màxims que preveu la disposició addicional tercera.1.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha de fer els estudis integrals sobre l'accessibilitat dels entorns o sistemes que es considerin més rellevants des del punt de vista de la no discriminació i l'accessibilitat universal.

Article 29. Condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització dels béns i serveis a disposició del públic.

1. Totes les persones físiques o jurídiques que, en el sector públic o en el privat, subministrin béns o serveis disponibles per al públic, oferts fora de l'àmbit de la vida privada i familiar, estan obligades, en les seves activitats i en les transaccions conseqüents, al compliment del principi d'igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat, i a evitar discriminacions, directes o indirectes, per motiu o per raó de discapacitat.

2. El que preveu l'apartat anterior no afecta la llibertat de contractació, inclosa la llibertat de la persona de triar l'altra part contractant, sempre que l'elecció no estigui determinada per la discapacitat.

3. No obstant el que disposen els apartats anteriors, són admissibles les diferències de tracte en l'accés a béns i serveis quan estiguin justificades per un propòsit legítim i els mitjans per aconseguir-ho siguin adequats, proporcionats i necessaris.

4. Les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització dels béns i serveis a disposició del públic per les persones amb discapacitat són exigibles en els terminis i els termes establerts per reglament.

No obstant això, les condicions que preveu el paràgraf anterior són exigibles per a tots els béns i serveis, d'acord amb les condicions i els terminis màxims que preveu la disposició addicional tercera.2.

5. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha de dur a terme els estudis integrals sobre l'accessibilitat a béns o serveis que es considerin més rellevants des del punt de vista de la no discriminació i accessibilitat universal.

Secció 2a. Mesures d'acció positiva

Article 30. Mesures per facilitar l'estacionament de vehicles.

Els ajuntaments han d'adoptar les mesures adequades per facilitar l'estacionament dels vehicles automòbils que pertanyen a persones amb problemes greus de mobilitat, per raó de la seva discapacitat.

Article 31. Subsidi de mobilitat i compensació per despeses de transport.

Les persones amb discapacitat amb dificultats per utilitzar transports col·lectius, que reuneixin els requisits establerts per reglament, tenen dret a la percepció d'un subsidi de mobilitat i compensació per despeses de transport, la quantia del qual s'ha de fixar anualment a la Llei de pressupostos generals de l'Estat.

Article 32. Reserva d'habitatges per a persones amb discapacitat i condicions d'accessibilitat.

1. En els projectes d'habitatges protegits, s'ha de programar un mínim d'un quatre per cent amb les característiques constructives i de disseny adequades que garanteixin l'accés i el desenvolupament còmode i segur de les persones amb discapacitat.

Els habitatges objecte de la reserva que preveu aquest article destinats al lloguer es poden adjudicar a persones amb discapacitat individualment considerades, unitats familiars amb alguna persona amb discapacitat o a entitats sense finalitat de lucre del sector de la discapacitat, sempre que en aquest últim cas es destinin per aquestes entitats a la promoció de la inclusió social de les persones amb discapacitat i de la vida autònoma, com a habitatges assistits, habitatges compartits, habitatges de suport o a projectes de vida independent de persones amb discapacitat.

2. L'obligació que estableix l'apartat anterior afecta, igualment, els projectes d'habitatges de qualsevol altre caràcter que construeixin, promoguin o subvencionin les administracions públiques i altres entitats dependents o vinculades al sector públic. Les administracions públiques competents han de dictar les disposicions reglamentàries per garantir la instal·lació d'ascensors amb capacitat per transportar simultàniament una cadira de rodes de tipus normalitzat i una persona sense discapacitat.

3. Les administracions públiques han de dictar les normes tècniques bàsiques necessàries per donar compliment al que disposen els dos apartats anteriors.

4. Quan el projecte es refereixi a un conjunt d'edificis i instal·lacions que constitueixin un complex arquitectònic, aquest s'ha de projectar i construir en condicions que permetin, en tot cas, l'accessibilitat de les persones amb discapacitat als diferents immobles i instal·lacions complementàries.

Article 33. *Concepte de rehabilitació de l'habitatge.*

Es considera rehabilitació de l'habitatge, als efectes de l'obtenció de subvencions i préstecs amb subvenció d'interessos, les reformes que les persones amb discapacitat o les unitats familiars o de convivència amb algun membre amb discapacitat hagin de fer a la residència habitual i permanent perquè sigui accessible.

Article 34. *Altres mesures públiques d'accessibilitat.*

1. Les administracions públiques han d'habilitar en els seus pressupostos les consignacions necessàries per al finançament de les adaptacions en els immobles que en depenguin.

2. Alhora, han de fomentar l'adaptació dels immobles de titularitat privada mitjançant l'establiment d'ajudes, exempcions i subvencions.

3. A més, les administracions competents en matèria d'urbanisme han de considerar i, si s'escau, incloure la necessitat d'aquestes adaptacions anticipades en els plans municipals d'ordenació urbana que formulin o aprovin.

4. Els ajuntaments han de preveure plans municipals d'actuació a l'objecte d'adaptar les vies públiques, els parcs i els jardins a les normes aprovades amb caràcter general, i estan obligats a destinar un percentatge del seu pressupost a aquests fins.

CAPÍTOL VI

Dret al treball

Secció 1a. *Disposicions generals*

Article 35. *Garanties del dret al treball.*

1. Les persones amb discapacitat tenen dret al treball en condicions que garanteixin l'aplicació dels principis d'igualtat de tracte i no discriminació.

2. La garantia i l'efectivitat dels drets a la igualtat de tracte i d'oportunitats de les persones amb discapacitat es regeix pel que estableixen aquest capítol i la seva normativa específica en l'accés a l'ocupació, així com en l'accés a l'activitat per compte propi i a l'exercici professional, en les condicions de treball, incloses les retributives i d'acomiadament, en la promoció professional, la formació professional ocupacional i contínua, la formació per a l'ocupació i en l'afiliació i la participació en les organitzacions

sindicals i empresarials o la incorporació i participació en qualsevol organització els membres de la qual exerceixin una professió concreta.

3. Hi ha discriminació directa quan una persona amb discapacitat és tractada de manera menys favorable que una altra en situació anàloga per motiu de la seva discapacitat.

4. Hi ha discriminació indirecta quan una disposició legal o reglamentària, una clàusula convencional o contractual, un pacte individual o una decisió unilateral de l'empresari, aparentment neutres, puguin ocasionar un desavantatge particular a les persones amb discapacitat respecte d'altres persones, sempre que objectivament no responguin a una finalitat legítima i que els mitjans per a la consecució d'aquesta finalitat no siguin adequats i necessaris, o llevat que l'empresari estigui obligat a adoptar mesures adequades, en funció de les necessitats de cada situació concreta i d'acord amb l'article 40, per eliminar els desavantatges que suposa aquesta disposició, clàusula, pacte o decisió.

5. S'entenen nuls i sense efecte els preceptes reglamentaris, les clàusules dels convenis col·lectius, els pactes individuals i les decisions unilaterals de l'empresari que donin lloc a situacions de discriminació directa o indirecta desfavorables per raó de discapacitat, en els àmbits de l'ocupació, en matèria de retribucions, jornada i altres condicions de treball.

6. L'assetjament per raó de discapacitat, en els termes definits a la lletra f) de l'article 2, es considera en tot cas acte discriminatori.

7. Es considera igualment discriminació qualsevol ordre de discriminar persones per motiu o per raó de la seva discapacitat.

Article 36. *Igualtat de tracte.*

S'entén per igualtat de tracte l'absència de qualsevol discriminació directa o indirecta per motiu o per raó de discapacitat, en l'ocupació, en la formació i la promoció professionals i en les condicions de treball.

Article 37. *Tipus d'ocupació de les persones amb discapacitat.*

1. És finalitat de la política d'ocupació augmentar les taxes d'activitat i d'ocupació i inserció laboral de les persones amb discapacitat, així com millorar la qualitat de l'ocupació i dignificar les seves condicions de treball, combatent activament la seva discriminació. Per a això, les administracions públiques competents han de fomentar les seves oportunitats d'ocupació i promoció professional en el mercat laboral, i promoure els suports necessaris per a la recerca, l'obtenció, el manteniment de l'ocupació i retorn a aquesta.

2. Les persones amb discapacitat poden exercir el dret al treball a través dels següents tipus d'ocupació:

- a) Ocupació ordinària, en les empreses i les administracions públiques, inclòs els serveis d'ocupació amb suport.
- b) Ocupació protegida, en serveis especials d'ocupació i en enclavaments laborals.
- c) Ocupació autònoma.

3. L'accés a l'ocupació pública es regeix pel que disposa la normativa reguladora de la matèria.

Article 38. *Orientació, col·locació i registre de treballadors amb discapacitat per a la seva inclusió laboral.*

1. Correspon als serveis públics d'ocupació, o bé directament o bé a través d'entitats col·laboradores, i a les agències de col·locació degudament autoritzades, l'orientació i la col·locació en igualtat de condicions de les persones amb discapacitat que estiguin en situació de recerca d'ocupació.

2. A l'efecte d'aplicació de beneficis que aquesta Llei i les seves normes de desplegament reconeixin tant als treballadors amb discapacitat com a les empreses que els ocupin, els serveis públics d'ocupació han de confeccionar, amb el consentiment previ dels treballadors, un registre de treballadors amb discapacitat demandants d'ocupació inclosos en el registre de treballadors desocupats.

3. Per garantir l'aplicació eficaç del que disposen els dos apartats anteriors i aconseguir l'adequació entre les condicions personals de la persona amb discapacitat i les característiques del lloc de treball, s'ha d'establir, per reglament, la coordinació entre els serveis públics d'ocupació i les agències de col·locació degudament autoritzades i els equips multiprofessionals de qualificació i reconeixement del grau de discapacitat que preveu aquesta Llei.

Article 39. Ajudes a la generació d'ocupació de les persones amb discapacitat.

1. S'ha de fomentar l'ocupació de les persones amb discapacitat mitjançant l'establiment d'ajudes que facilitin la seva inclusió laboral.

2. Aquestes ajudes poden consistir en subvencions o préstecs per a la contractació, l'adaptació dels llocs de treball, l'eliminació de tot tipus de barreres que dificultin el seu accés, mobilitat, comunicació o comprensió en els centres de producció, la possibilitat d'establir-se com a treballadors autònoms, bonificacions en les quotes de la Seguretat Social i totes les altres que es considerin adequades per promoure la col·locació de les persones amb discapacitat, especialment la promoció de cooperatives i altres entitats de l'economia social.

Secció 2a. Ocupació ordinària

Article 40. Adopció de mesures per prevenir o compensar els desavantatges ocasionats per la discapacitat com a garantia de la plena igualtat en el treball.

1. Per garantir la plena igualtat en el treball, el principi d'igualtat de tracte no impedeix que es mantinguin o s'adoptin mesures específiques destinades a prevenir o compensar els desavantatges ocasionats per motiu o per raó de discapacitat.

2. Els empresaris estan obligats a adoptar les mesures adequades per a l'adaptació del lloc de treball i l'accessibilitat de l'empresa, en funció de les necessitats de cada situació concreta, amb la finalitat de permetre a les persones amb discapacitat accedir a l'ocupació, exercir la seva feina, progressar professionalment i accedir a la formació, llevat que aquestes mesures representin una càrrega excessiva per a l'empresari.

Per determinar si una càrrega és excessiva cal tenir en compte si és pal·liada en grau suficient mitjançant les mesures, ajudes o subvencions públiques per a persones amb discapacitat, així com els costos financers i d'un altre tipus que les mesures impliquin i les dimensions i el volum de negocis total de l'organització o empresa.

Article 41. Serveis d'ocupació amb suport.

Els serveis d'ocupació amb suport són el conjunt d'accions d'orientació i acompanyament individualitzat en el lloc de treball, que tenen per objecte facilitar l'adaptació social i laboral de persones treballadores amb discapacitat amb especials dificultats d'inclusió laboral en empreses del mercat ordinari de treball en condicions similars a la resta dels treballadors que ocupen llocs equivalents. Els serveis d'ocupació amb suport es regulen per la seva normativa reglamentària.

Article 42. Quota de reserva de llocs de treball per a persones amb discapacitat.

1. Les empreses públiques i privades que ocupin un nombre de 50 treballadors o més estan obligades que d'entre aquests, almenys, el 2 per 100 siguin treballadors amb discapacitat. Aquest còmput anteriorment s'ha de realitzar sobre la plantilla total de

l'empresa corresponent, sigui quin sigui el nombre de centres de treball d'aquella i sigui quina sigui la forma de contractació laboral que vinculi els treballadors de l'empresa. Igualment s'entén que estan inclosos en aquest còmput els treballadors amb discapacitat que en cada moment estiguin prestant serveis a les empreses públiques o privades, en virtut dels contractes de posada a disposició que aquestes hagin subscrit amb empreses de treball temporal.

De manera excepcional, les empreses públiques i privades poden quedar exemptes d'aquesta obligació, de manera parcial o total, o bé a través d'acords recollits en la negociació col·lectiva sectorial d'àmbit estatal i, si no, d'àmbit inferior, segons el que disposa l'article 83, 2 i 3, del text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, o bé per opció voluntària de l'empresari, degudament comunicada a l'autoritat laboral, i sempre que en tots dos casos s'apliquin les mesures alternatives que es determinin per reglament.

2. En les ofertes d'ocupació pública s'ha de reservar una quota per ser coberta per persones amb discapacitat, en els termes establerts a la normativa reguladora de la matèria.

Secció 3a. Ocupació protegida

Article 43. *Serveis especials d'ocupació per a la inclusió laboral de les persones amb discapacitat.*

1. Els serveis especials d'ocupació són aquells l'objectiu principal dels quals és el de dur a terme una activitat productiva de béns o de serveis, participant regularment en les operacions del mercat, i tenen com a finalitat l'assegurar una ocupació remunerada per a les persones amb discapacitat; alhora que són un mitjà d'inclusió del màxim nombre d'aquestes persones en el règim d'ocupació ordinari. Igualment, els serveis especials d'ocupació han de prestar, a través de les unitats de suport, els serveis d'ajust personal i social que requereixin les persones treballadores amb discapacitat, segons les seves circumstàncies i de conformitat amb el que es determini per reglament.

2. La plantilla dels serveis especials d'ocupació ha d'estar constituïda pel màxim nombre de persones treballadores amb discapacitat que permeti la naturalesa del procés productiu i, en tot cas, pel 70 per 100 d'aquella. A aquests efectes no es preveu el personal sense discapacitat dedicat a la prestació de serveis d'ajust personal i social.

S'entenen per serveis d'ajust personal i social els que permetin ajudar a superar les barreres, els obstacles o les dificultats que les persones treballadores amb discapacitat dels serveis especials d'ocupació tinguin en el procés d'incorporació a un lloc de treball, així com en la permanència i la progressió en aquest. Igualment hi estan compresos aquells adreçats a la inclusió social, cultural i esportiva.

3. La relació laboral dels treballadors amb discapacitat que prestin serveis en els serveis especials d'ocupació és de caràcter especial, de conformitat amb l'article 2.1.g) de text refós de la Llei de l'Estatut dels treballadors, aprovat pel Reial decret legislatiu 1/1995, de 24 de març, i es regeix per la seva normativa específica.

Article 44. *Compensació econòmica per als serveis especials d'ocupació per a la inclusió laboral de les persones amb discapacitat.*

1. Atenent les especials característiques que tenen els serveis especials d'ocupació i perquè aquests puguin complir la funció social requerida, les administracions públiques poden establir, en la forma que es determini per reglament, compensacions econòmiques, destinades als centres, per ajudar a la viabilitat d'aquests, i establir per a això, a més, els mecanismes de control que es considerin pertinents.

2. Els criteris per establir les compensacions econòmiques són que aquests serveis especials d'ocupació reuneixin les condicions d'utilitat pública i d'imprescindibilitat i que no tinguin ànim de lucre.

Article 45. *Creació de serveis especials d'ocupació per a la inclusió laboral de les persones amb discapacitat.*

1. Els serveis especials d'ocupació, els poden crear tant organismes públics i privats com les empreses, sempre amb subjecció a les normes legals, reglamentàries i convencionals que en regulin les condicions de treball.

2. Les administracions públiques, dins l'àmbit de les seves competències i a través de l'estudi de necessitats sectorials, han de promoure la creació i la posada en marxa de serveis especials d'ocupació, sigui directament o en col·laboració amb altres organismes o entitats, alhora que han de fomentar la creació de llocs de treball per a persones amb discapacitat mitjançant l'adopció de les mesures necessàries per a la consecució d'aquestes finalitats. Així mateix, han de vigilar, de manera periòdica i rigorosa, que les persones amb discapacitat siguin ocupades en condicions de treball adequades.

Article 46. *Enclavaments laborals.*

Per facilitar la transició a l'ocupació ordinària de les persones treballadores amb discapacitat amb especials dificultats per a l'accés a aquest, es poden constituir enclavaments laborals les característiques i condicions dels quals s'estableixen per reglament.

Secció 4a. Ocupació autònoma

Article 47. *Ocupació autònoma.*

Els poders públics, en l'àmbit de les seves competències respectives, han d'adoptar polítiques de foment del treball autònom de persones amb discapacitat adreçades a l'establiment i el desenvolupament d'iniciatives econòmiques i professionals per compte propi, o a través d'entitats de l'economia social, d'acord amb la normativa reguladora de la matèria.

CAPÍTOL VII

Dret a la protecció social

Article 48. *Dret a la protecció social.*

Les persones amb discapacitat i les seves famílies tenen dret a uns serveis i unes prestacions socials que atenguin amb garanties de suficiència i sostenibilitat les seves necessitats, adreçats al desenvolupament de la seva personalitat i la seva inclusió en la comunitat, incrementant la seva qualitat de vida i benestar social.

Article 49. *Criteris d'aplicació de la protecció social.*

1. Els serveis socials per a persones amb discapacitat i les seves famílies, els poden prestar tant les administracions públiques com entitats sense finalitat de lucre a través dels cursos i mitjançant els recursos humans, financers i tècnics necessaris.

En tot cas, les administracions públiques han de dur a terme les actuacions necessàries per a la coordinació de l'atenció de caràcter social i de caràcter sanitari, de manera efectiva i eficient, de conformitat amb el que estableix l'article 10.

2. La prestació dels serveis socials ha de respectar al màxim la permanència de les persones amb discapacitat en el seu medi familiar i en el seu entorn geogràfic, tenint en compte les barreres específiques dels qui visquin en zones rurals.

3. S'ha de promoure la participació de les persones amb discapacitat en les tasques comunes de convivència, de direcció i de control dels serveis socials.

Article 50. *Contingut del dret a la protecció social.*

1. Les persones amb discapacitat i les seves famílies tenen dret als serveis socials de suport familiar, de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats, de promoció de l'autonomia personal, d'informació i orientació, d'atenció domiciliària, de residències, de suport en el seu entorn, serveis residencials, d'activitats culturals, esportives, ocupació de l'oci i del temps lliure.

2. A més, i com a complement de les mesures específicament previstes en aquesta Llei, la legislació autonòmica pot preveure serveis i prestacions econòmiques per a les persones amb discapacitat i les seves famílies que estiguin en situació de necessitat i que no tinguin els recursos indispensables per afrontar-la.

Article 51. *Classes de serveis socials.*

1. El servei de suport familiar té com a objectiu l'orientació i la informació a les famílies, el suport emocional, la seva capacitació i formació per atendre l'estimulació, maduració i el desenvolupament físic, psíquic i intel·lectual dels nens i les nenes amb discapacitat, i les persones amb discapacitat i per a l'adequació de l'entorn familiar i proper a les necessitats de tots ells.

2. Els serveis d'orientació i informació han de facilitar a les persones amb discapacitat i a les seves famílies el coneixement de les prestacions i els serveis al seu abast, així com les condicions per accedir-hi.

3. Els serveis de prevenció de deficiències i d'intensificació de discapacitats i promoció de l'autonomia personal tenen com a finalitat prevenir l'aparició o la intensificació de discapacitats i de les seves conseqüències, mitjançant actuacions de promoció de condicions de vida saludables, suport en l'entorn i programes específics de caràcter preventiu.

4. Els serveis d'atenció domiciliària tenen com a tasca la prestació d'atencions de caràcter personal i domèstic, així com la prestació habilitadora o rehabilitadora tal com disposa l'article 14, tot això només per a les persones amb discapacitat les situacions de les quals ho requereixin.

5. Els serveis d'habitatge, ja siguin serveis d'atenció residencial, habitatges tutelats, o altres allotjaments de suport per a la inclusió, tenen com a objectiu promoure l'autonomia i la vida independent de les persones amb discapacitat a través de la convivència, així com afavorir-ne la inclusió social.

Així mateix, han d'atendre les necessitats bàsiques de les persones amb discapacitat que estiguin en una situació d'especial vulnerabilitat, com en els casos en què no tinguin llar o família, o quan hi hagi greus problemes per garantir una adequada convivència familiar.

6. Els serveis de centre de dia i de nit ofereixen una atenció integral durant el període diürn o nocturn a les persones amb discapacitat, amb l'objectiu de millorar o mantenir el millor nivell possible d'autonomia personal i donar suport a les famílies.

7. Els serveis de residències, centres de dia i de nit, i habitatges tutelats poden ser promoguts per les administracions públiques, per les mateixes persones amb discapacitat i per les seves famílies, així com per les seves organitzacions representatives. En la promoció de residències, centres de dia i habitatges tutelats, realitzats per les mateixes persones amb discapacitat i per les seves famílies, així com per les seves organitzacions representatives, aquestes gaudeixen de protecció prioritària per part de les administracions públiques.

La planificació d'aquests serveis ha d'atendre la proximitat a l'entorn en el qual exerceixen la seva vida les persones amb discapacitat.

8. Les activitats esportives, culturals, d'oci i temps lliure s'han de desenvolupar, sempre que sigui possible, d'acord amb el principi d'accessibilitat universal en les instal·lacions i amb els mitjans ordinaris posats al servei de la ciutadania. Només quan l'especificitat i la necessitat de suports ho requereixin, es poden establir, de manera subsidiària o complementària, serveis i activitats específiques.

9. Sense perjudici de l'aplicació de les mesures previstes amb caràcter general en aquesta Llei, quan l'especificitat i la necessitat de suports ho facin necessari, la persona amb discapacitat té dret a residir o a ser atesa en un establiment especialitzat.

Article 52. *Centres ocupacionals.*

1. Els centres ocupacionals tenen com a finalitat assegurar els serveis de teràpia ocupacional i d'ajust personal i social a les persones amb discapacitat amb l'objecte d'aconseguir el màxim desenvolupament personal i, en els casos en els quals sigui possible, facilitar-ne la capacitat i la preparació per a l'accés a l'ocupació. Igualment han de prestar aquests serveis als treballadors amb discapacitat que havent exercit una activitat laboral específica no hagin aconseguit una adaptació satisfactòria o hagin patit un empitjorament en la seva situació que faci aconsellable la seva integració en un centre ocupacional.

2. Les administracions públiques, d'acord amb les seves competències, han de dictar les normes específiques corresponents i establir les condicions de tot tipus que han de reunir els centres ocupacionals perquè sigui autoritzada la seva creació i funcionament.

La seva creació i sosteniment són competència tant de les administracions públiques com de les institucions o persones jurídiques privades sense finalitat de lucre, i aquestes últimes han d'atendre, en tot cas, les normes que per a la seva creació i funcionament es dictin d'acord amb el que disposa el paràgraf anterior.

CAPÍTOL VIII

Dret de participació en els assumptes públics

Article 53. *Dret de participació a la vida política.*

Les persones amb discapacitat poden exercir el dret de participació en la vida política i en els processos electorals en igualtat de condicions que la resta dels ciutadans de conformitat amb la normativa en vigor. Per a això, les administracions públiques han de posar a la seva disposició els mitjans i els recursos que requereixin.

Article 54. *Dret de participació en la vida pública.*

1. Les persones amb discapacitat poden participar plenament i efectivament en la presa de decisions públiques que els afectin, en igualtat de condicions amb els altres ciutadans. Per a això, les administracions públiques han de posar a la seva disposició els mitjans i els recursos que requereixin.

2. Les persones amb discapacitat, inclosos els nens i les nenes, i les seves famílies, a través de les seves organitzacions representatives, han de participar en la preparació, elaboració i adopció de les decisions i, si s'escau, de les normes i estratègies que els concerneixen, i és obligació de les administracions públiques en l'esfera de les seves respectives competències promoure les condicions per assegurar que aquesta participació sigui real i efectiva. De la mateixa manera, s'ha de promoure la seva presència permanent en els òrgans de les administracions públiques, de caràcter participatiu i consultiu, les funcions dels quals estiguin directament relacionades amb matèries que tinguin incidència en esferes d'interès preferent per a persones amb discapacitat i les seves famílies.

3. Les administracions públiques han de promoure i facilitar el desenvolupament de les associacions i altres entitats en què s'agrupen les persones amb discapacitat i les seves famílies. Així mateix, han d'oferir suport financer i tècnic per a l'exercici de les seves activitats i poden establir convenis per al desenvolupament de programes d'interès social.

Article 55. *Consell Nacional de la Discapacitat.*

El Consell Nacional de la Discapacitat és l'òrgan col·legiat interministerial, de caràcter consultiu, en el qual s'institucionalitza la col·laboració del moviment associatiu de les persones amb discapacitat i les seves famílies i l'Administració General de l'Estat, per a la

definició i la coordinació de les polítiques públiques que garanteixin els drets de les persones amb discapacitat. La seva composició i funcions s'han d'establir per reglament.

En particular, correspon al Consell Nacional de la Discapacitat la promoció de la igualtat d'oportunitats i no discriminació de les persones amb discapacitat.

Article 56. *Oficina d'Atenció a la Discapacitat.*

L'Oficina d'Atenció a la Discapacitat és l'òrgan del Consell Nacional de la Discapacitat, de caràcter permanent i especialitzat, encarregat de promoure la igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat.

Amb l'Oficina d'Atenció a la Discapacitat col·laboren les organitzacions, entitats i associacions d'utilitat pública més representatives de les persones amb discapacitat i les seves famílies.

CAPÍTOL IX

Obligacions dels poders públics

Secció 1a. Disposicions generals

Article 57. *Prestació de serveis.*

1. Els poders públics han de garantir la prevenció, les cures mèdiques i psicològiques, els suports adequats, l'educació, l'orientació, la inclusió social i laboral, l'accés a la cultura i a l'oci, la garantia d'uns drets econòmics, socials i de protecció jurídica mínims i la Seguretat Social.

2. Per a la consecució d'aquests objectius han de participar, en els seus corresponents àmbits competencials, les administracions públiques, els interlocutors socials i les associacions i persones juridicoprivades.

Article 58. *Finançament.*

El finançament de les diferents prestacions, subsidis, atencions i serveis continguts en aquesta Llei s'ha d'efectuar amb càrrec als pressupostos generals de l'Estat, i als de les comunitats autònomes i entitats locals, d'acord amb les competències que els corresponguin respectivament. En aquests pressupostos s'han de consignar les dotacions corresponents de conformitat amb la legislació vigent.

Article 59. *Presca de consciència social.*

1. Els poders públics han d'exercir i promoure activitats d'informació, campanyes de presa de consciència, accions formatives i totes les altres que siguin necessàries per a la promoció de la igualtat d'oportunitats i la no discriminació, en col·laboració amb les organitzacions representatives de les persones amb discapacitat i les seves famílies.

2. En concret, els poders públics han de promoure la posada en marxa i el manteniment de campanyes per a la presa de consciència de la societat, accessibles per a les persones amb discapacitat, especialment en els àmbits sociosanitari, educatiu i professional, i fomentar el reconeixement i el respecte dels drets i la dignitat de les persones amb discapacitat, perquè aquesta, en el seu conjunt, col·labori en la seva plena inclusió en la vida social.

Secció 2a. Del personal dels diferents serveis d'atenció a les persones amb discapacitat

Article 60. *Personal especialitzat.*

1. L'atenció i la prestació dels serveis que requereixin les persones amb discapacitat en el seu procés de desenvolupament personal i inclusió han d'estar orientades, dirigides i realitzades per personal especialitzat.

2. Aquest procés, per la varietat, l'amplitud i la complexitat de les funcions que té exigeix el concurs d'especialistes de diferents àmbits que han d'actuar conjuntament com a equip multiprofessional.

Article 61. *Formació del personal.*

1. Les administracions públiques han de promoure la formació dels professionals i el personal que treballen amb persones amb discapacitat per atendre adequadament els diversos serveis que les persones amb discapacitat requereixen, tant en el nivell de detecció, diagnòstic i valoració, com educatiu i de serveis socials.

2. Les administracions públiques han d'establir programes permanents d'especialització i actualització, de caràcter general i d'aplicació especial per a les diferents discapacitats, així com sobre formes específiques d'atenció per aconseguir el màxim desenvolupament personal, segons l'àmbit de les diverses professions, d'acord amb les diferents competències professionals.

Article 62. *Voluntariat.*

1. Les administracions públiques han de promoure i fomentar la col·laboració del voluntariat en l'atenció de les persones amb discapacitat i de les seves famílies, promoure la constitució i el funcionament d'entitats sense finalitat de lucre, a fi que puguin col·laborar amb els professionals en aquesta atenció. Així mateix, promoure i fomentar el voluntariat entre persones amb discapacitat, afavorir la seva plena inclusió i participació en la vida social.

2. El règim del personal voluntari es regula en la normativa específica.

TÍTOL II

Igualtat d'oportunitats i no discriminació

CAPÍTOL I

Dret a la igualtat d'oportunitats

Article 63. *Vulneració del dret a la igualtat d'oportunitats.*

S'entén que es vulnera el dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat, definides a l'article 4.1, quan, per motiu o per raó de discapacitat, es produeixin discriminacions directes o indirectes, discriminació per associació, assetjaments, incompliments de les exigències d'accessibilitat i de realitzar ajustos raonables, així com l'incompliment de les mesures d'acció positiva legalment establertes.

Article 64. *Garanties del dret a la igualtat d'oportunitats.*

1. Amb la finalitat de garantir el dret a la igualtat d'oportunitats a les persones amb discapacitat, els poders públics han d'establir mesures contra la discriminació i mesures d'acció positiva.

2. Les mesures de defensa, d'arbitratge i de caràcter judicial que estableix aquesta Llei són aplicables a les situacions que preveu l'article 63, independentment de l'existència de reconeixement oficial de la situació de discapacitat o de la seva transitorietat. En tot cas, les administracions públiques han de vetllar per evitar qualsevol forma de discriminació que els afecti o els pugui afectar.

3. Les garanties del dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat que preveu aquest títol tenen caràcter supletori respecte al que preveu la legislació laboral.

Article 65. Mesures contra la discriminació.

Es consideren mesures contra la discriminació aquelles que tinguin com a finalitat prevenir o corregir que una persona sigui tractada d'una manera directa o indirecta menys favorable que una altra que no ho sigui, en una situació anàloga o comparable, per motiu o per raó de discapacitat.

Article 66. Contingut de les mesures contra la discriminació.

1. Les mesures contra la discriminació poden consistir en prohibició de conductes discriminatòries i d'assetjament, exigències d'accessibilitat i exigències d'eliminació d'obstacles i de fer ajustos raonables.

A aquests efectes, s'entén per exigències d'accessibilitat els requisits que han de complir els entorns, productes i serveis, així com les condicions de no discriminació en normes, criteris i pràctiques, d'acord amb els principis d'accessibilitat universal i de disseny per a totes les persones.

2. Als efectes de determinar si un ajust és raonable, d'acord amb el que estableix l'article 2.m), cal tenir en compte els costos de la mesura, els efectes discriminatoris que suposi per a les persones amb discapacitat la seva no adopció, l'estructura i les característiques de la persona, entitat o organització que l'ha de posar en pràctica i la possibilitat que tingui d'obtenir finançament oficial o qualsevol altra ajuda.

Amb aquesta finalitat, les administracions públiques competents poden establir un règim d'ajudes públiques per contribuir a sufragar els costos derivats de l'obligació de fer ajustos raonables.

Les discrepàncies entre el sol·licitant de l'ajust raonable i el subjecte obligat poden ser resoltes a través del sistema d'arbitratge que preveu l'article 74, sense perjudici de la protecció administrativa o judicial que en cada cas sigui procedent.

Article 67. Mesures d'acció positiva.

1. Els poders públics han d'adoptar mesures d'acció positiva en benefici de les persones amb discapacitat susceptibles de ser objecte d'un grau superior de discriminació, inclosa la discriminació múltiple, o d'un grau inferior d'igualtat d'oportunitats, com són les dones, els nens i les nenes, els quals requereixen més suport per a l'exercici de la seva autonomia o per a la presa lliure de decisions i les que tenen una exclusió social més acusada, així com les persones amb discapacitat que viuen habitualment en el medi rural.

2. Així mateix, en el marc de la política oficial de protecció a la família, els poders públics han d'adoptar mesures d'acció positiva respecte a les famílies quan algun dels seus membres sigui una persona amb discapacitat.

Article 68. Contingut de les mesures d'acció positiva i mesures d'igualtat d'oportunitats.

1. Les mesures d'acció positiva poden consistir en suports complementaris i normes, criteris i pràctiques més favorables. Les mesures d'igualtat d'oportunitats poden ser ajudes econòmiques, ajudes tècniques, assistència personal, serveis especialitzats, i ajudes i serveis auxiliars per a la comunicació.

Aquestes mesures tenen naturalesa de mínims, sense perjudici de les mesures que puguin establir les comunitats autònomes en l'àmbit de les seves competències.

2. En particular, les administracions públiques han de garantir que les ajudes i subvencions públiques promoguin l'efectivitat del dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat, així com les persones amb discapacitat que viuen habitualment en l'àmbit rural.

CAPÍTOL II

Mesures de foment i defensa

Article 69. *Mesures de foment i defensa.*

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, han de promoure i facilitar el desenvolupament de mesures de foment i d'instruments i mecanismes de protecció jurídica per portar a terme una política d'igualtat d'oportunitats, mitjançant l'adopció de les mesures necessàries perquè se suprimeixin les disposicions normatives i les pràctiques contràries a la igualtat d'oportunitats i l'establiment de mesures per evitar qualsevol forma de discriminació per motiu o per raó de discapacitat.

Secció 1a. Mesures de foment

Article 70. *Mesures per fomentar la qualitat.*

Les administracions públiques han d'adequar els plans de qualitat per assegurar la igualtat d'oportunitats als ciutadans amb discapacitat. Per a això, hi han d'incloure normes mínimes de no discriminació i d'accessibilitat, i desenvolupar indicadors de qualitat i guies de bones pràctiques.

Article 71. *Mesures d'innovació i desenvolupament de normes tècniques.*

1. Les administracions públiques han de fomentar la innovació i recerca aplicada al desenvolupament d'entorns, productes, serveis i prestacions que garanteixin els principis d'inclusió, accessibilitat universal, disseny per a totes les persones i vida independent a favor de les persones amb discapacitat. Per a això, han de promoure la recerca en les àrees relacionades amb la discapacitat en els plans de recerca, desenvolupament i innovació (R+D+i).

2. Així mateix, han de facilitar i recolzar el desenvolupament de normativa tècnica, així com la revisió de l'existent, de manera que assegurï la no discriminació en processos, dissenys i desenvolupaments de tecnologies, productes, serveis i béns, en col·laboració amb les entitats i organitzacions de normalització i certificació i tots els agents implicats.

Article 72. *Iniciativa privada.*

1. L'Administració de l'Estat, les comunitats autònomes i les entitats locals han d'emparar la iniciativa privada sense finalitat de lucre i col·laborar en el desenvolupament d'aquestes activitats mitjançant assessorament tècnic, coordinació, planificació i suport econòmic. Han de rebre especial atenció les entitats sense finalitat de lucre, promogudes per les mateixes persones amb discapacitat, els seus familiars o els seus representants legals.

2. És requisit indispensable per percebre aquesta col·laboració i ajuda que les actuacions privades s'adeqüin a les línies i les exigències de la planificació sectorial que s'estableixi per part de les administracions públiques.

3. En els centres finançats, en tot o en part, amb càrrec a fons públics, s'ha de portar a terme el control de l'origen i l'aplicació dels recursos financers, amb la participació dels interessats o subsidiàriament els seus representants legals, de la direcció i del personal al servei dels centres sense perjudici de les facultats que corresponguin als poders públics.

Article 73. *Observatori Estatal de la Discapacitat.*

1. Es considera l'Observatori Estatal de la Discapacitat com un instrument tècnic de l'Administració General de l'Estat que, a través de la Direcció General de Polítiques de Suport a la Discapacitat del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, s'encarrega de

la recopilació, sistematització, actualització, generació d'informació i difusió relacionada amb l'àmbit de la discapacitat.

2. Amb caràcter anual, l'Observatori Estatal de la Discapacitat ha de confeccionar un informe ampli i integral sobre la situació i l'evolució de la discapacitat a Espanya elaborat d'acord amb dades estadístiques recopilades, amb especial atenció al gènere, que s'ha d'eleva al Consell Nacional de la Discapacitat, per a coneixement i debat.

3. L'Observatori Estatal de la Discapacitat es configura així mateix com a instrument de promoció i orientació de les polítiques públiques de conformitat amb la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

4. El compliment de les funcions adreçades al desenvolupament dels objectius generals de l'Observatori Estatal de la Discapacitat no ha de suposar increment de la despesa pública.

Secció 2a. Mesures de defensa

Article 74. Arbitratge.

1. Prèvia audiència dels sectors interessats i de les organitzacions representatives de les persones amb discapacitat i les seves famílies, el Govern ha d'establir un sistema arbitral que, sense formalitats especials, atengui i resolgui amb caràcter vinculant i executiu per a totes dues parts, les queixes o reclamacions de les persones amb discapacitat en matèria d'igualtat d'oportunitats i no discriminació, sempre que no hi hagi indicis racionals de delictes, tot això sense perjudici de la protecció administrativa i judicial que en cada cas sigui procedent.

2. La submissió de les parts al sistema arbitral és voluntari i ha de constar expressament per escrit.

3. Els òrgans d'arbitratge estan integrats per representants dels sectors interessats, de les organitzacions representatives de les persones amb discapacitat i les seves famílies i de les administracions públiques dins l'àmbit de les seves competències.

Article 75. Tutela judicial i protecció contra les represàlies.

1. La tutela judicial del dret a la igualtat d'oportunitats de les persones amb discapacitat comprèn l'adopció de totes les mesures que siguin necessàries per posar fi a la violació del dret i prevenir violacions ulteriors, així com per restablir el perjudicat en l'exercici ple del seu dret.

2. La indemnització o reparació a què pugui donar lloc la reclamació corresponent no està limitada per un límit màxim fixat «a priori». La indemnització per dany moral és procedent encara que no hi hagi perjudicis de caràcter econòmic i s'ha de valorar atenent les circumstàncies de la infracció i la gravetat de la lesió.

3. S'han d'adoptar les mesures que siguin necessàries per protegir les persones físiques o jurídiques contra qualsevol tracte advers o conseqüència negativa que es pugui produir com a reacció davant una reclamació o davant un procediment destinat a exigir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats.

Article 76. Legitimació.

Sense perjudici de la legitimació individual de les persones afectades, les persones jurídiques legalment habilitades per a la defensa dels drets i els interessos legítims col·lectius poden actuar en un procés en nom i interès de les persones que així ho autoritzin, amb la finalitat de fer efectiu el dret d'igualtat d'oportunitats, defensant els seus drets individuals i recaient en aquestes persones els efectes d'aquella actuació.

Article 77. Criteris especials sobre la prova de fets rellevants.

1. En els processos jurisdiccionals en què de les al·legacions de la part actora es dedueixi l'existència d'indicis fonamentats de discriminació per motiu o per raó de

discapacitat, correspon a la part demandada l'aportació d'una justificació objectiva i raonable, suficientment provada, de la conducta i de les mesures adoptades i de la seva proporcionalitat.

Quan en el procés jurisdiccional s'hagi suscitat una qüestió de discriminació per motiu o per raó de discapacitat, el jutge o tribunal, a instància de part, pot sol·licitar un informe o dictamen als organismes públics competents.

2. El que estableix l'apartat anterior no és aplicable als processos penals ni als contenciosos administratius interposats contra resolucions sancionadores.

TÍTOL III

Infraccions i sancions en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat

CAPÍTOL I

Règim comú d'infraccions i sancions

Article 78. *Àmbit.*

El règim d'infraccions i sancions que estableix aquest títol és comú en tot el territori de l'Estat i ha de ser objecte de tipificació pel legislador autonòmic, sense perjudici de les altres infraccions i sancions que pugui establir en l'exercici de les seves competències.

Les comunitats autònomes han d'establir un règim d'infraccions que garanteixi la plena protecció de les persones amb discapacitat, ajustant-se al que disposa aquesta Llei.

Article 79. *Subjectes.*

1. Aquesta Llei s'aplica als responsables de la infracció, persones físiques o jurídiques, que incorrin en les accions o omissions determinades com a infracció en aquesta Llei i en la legislació autonòmica corresponent.

2. La responsabilitat és solidària si són diversos els responsables i no és possible determinar el grau de participació de cadascun d'ells en la comissió de la infracció.

En són responsables subsidiaris o solidaris les persones físiques i jurídiques privades per l'incompliment de les obligacions que comportin el deure de prevenir la infracció administrativa comesa per altres.

Secció 1a. Infraccions

Article 80. *Objecte de les infraccions.*

Als efectes d'aquesta Llei, es consideren infraccions administratives les accions i omissions que ocasionin vulneracions del dret a la igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal en els àmbits als quals es refereix l'article 5, quan es produeixin discriminacions directes o indirectes, assetjaments, incompliment de les exigències d'accessibilitat i de realitzar ajustos raonables, així com l'incompliment de les mesures d'acció positiva legalment establertes, especialment quan en derivin beneficis econòmics per a la persona infractora.

Article 81. *Infraccions.*

1. Les infraccions es classifiquen en lleus, greus o molt greus.

2. En tot cas, i sense perjudici del que estableixi la legislació autonòmica, tenen la consideració d'infraccions lleus les conductes que incorrin en qualsevol incompliment que afecti obligacions merament formals del que estableixen aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

3. En tot cas, i sense perjudici del que estableixi la legislació autonòmica, tenen la consideració d'infraccions greus:

a) Els actes discriminatoris o les omissions que suposin directament o indirectament un tracte menys favorable a la persona amb discapacitat en relació amb una altra persona que estigui en situació anàloga o comparable.

b) L'incompliment de les exigències d'accessibilitat, així com la negativa a adoptar les mesures d'ajust raonable, a què es refereix l'article 66, així com les seves normes de desplegament.

c) L'incompliment d'un requeriment administratiu específic que formulin els òrgans competents per a l'exercici de les competències necessàries per donar compliment a les previsions d'aquesta Llei.

d) Qualsevol forma de pressió exercida sobre la persona amb discapacitat o sobre altres persones físiques o jurídiques que hagin entaulat o pretenguin entaular qualsevol tipus d'acció legal.

4. En tot cas, i sense perjudici del que estableixi la legislació autonòmica, tenen la consideració d'infraccions molt greus:

a) Qualsevol conducta d'assetjament relacionada amb la discapacitat en els termes de l'article 66 i en les seves normes de desplegament.

b) L'incompliment reiterat dels requeriments administratius específics que formulin els òrgans competents per a l'exercici de les competències necessàries per donar compliment a les previsions d'aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

c) Qualsevol forma de pressió exercida sobre les autoritats en l'exercici de les potestats administratives que s'exerceixin per a l'execució de les mesures que preveuen aquesta Llei i les seves normes de desplegament.

Article 82. *Prescripció de les infraccions.*

Les infraccions a què es refereix aquest títol qualificades de lleus prescriuen al cap d'un any, les qualificades de greus al cap de tres anys i les qualificades de molt greus, al cap de quatre anys.

Secció 2a. Sancions

Article 83. *Sancions.*

1. Les infraccions se sancionen amb multes que van des d'un mínim de 301 euros fins a un màxim d'1.000.000 d'euros.

2. Per a les infraccions lleus, la sanció no ha d'excedir en cap cas els 30.000 euros.

3. Per a les infraccions greus, la sanció no ha d'excedir en cap cas els 90.000 euros.

Article 84. *Criteris de graduació de les sancions.*

1. Les sancions s'apliquen en grau mínim, mitjà i màxim d'acord amb els criteris següents:

a) Intencionalitat de la persona infractora.

b) Negligència de la persona infractora.

c) Fraus o connivència.

d) Incompliment dels advertiments previs.

e) Xifra de negocis o ingressos de l'empresa o entitat.

f) Nombre de persones afectades.

g) Permanència o transitorietat de les repercussions de la infracció.

h) Reincidència, per comissió en el terme d'un any de més d'una infracció de la mateixa naturalesa quan així hagi estat declarat per resolució ferma.

i) L'alteració social produïda per la realització de conductes discriminatòries i d'assetjament, la inobservança o l'incompliment de les exigències d'accessibilitat i de les exigències d'eliminació d'obstacles i de fer els ajustos raonables.

j) El benefici econòmic que s'hagi generat per a la persona autora de la infracció.

2. Quan el perjudicat per la infracció sigui una de les persones compreses a l'article 67.1, la sanció es pot imposar en la quantia màxima del grau que correspongui.

3. Quan de la comissió d'una infracció derivi necessàriament la comissió d'una altra o altres, s'ha d'imposar la sanció corresponent a la infracció més greu.

Article 85. Sancions accessòries.

1. Quan les infraccions siguin greus o molt greus, els òrgans competents han de proposar, a més de la sanció que sigui procedent, la prohibició de concórrer en procediments d'atorgament d'ajudes oficials, consistents en subvencions o qualssevol altres ajudes en el sector d'activitat, en l'àmbit del qual es produeix la infracció, per un període màxim d'un any, en el cas de les greus, i de dos, en el cas de les molt greus.

2. Quan les infraccions siguin molt greus, a més els òrgans competents han de proposar la supressió, cancel·lació o suspensió total o parcial d'ajudes oficials, consistents en subvencions i qualssevol altres que la persona sancionada tingui reconeguts en el sector d'activitat en l'àmbit del qual es produeix la infracció.

3. La comissió d'una infracció molt greu per les institucions que prestin serveis socials pot comportar la inhabilitació per a l'exercici de les activitats de cura, tant per a persones físiques com jurídiques, per un termini màxim de cinc anys.

Article 86. Conseqüències de l'incompliment en matèria d'accés a béns i serveis.

Sense perjudici d'altres accions i drets previstos en la legislació civil i mercantil, la persona que, en l'àmbit d'aplicació de l'article 29 pateixi una conducta discriminatòria per motiu o per raó de discapacitat, té dret a indemnització pels danys i perjudicis soferts.

Article 87. Prescripció de les sancions.

Les sancions imposades per faltes lleus prescriuen al cap d'un any, les imposades per faltes greus, al cap de quatre anys, i les imposades per faltes molt greus, al cap de cinc anys.

Article 88. Compliment de les obligacions que estableixen aquesta Llei i la legislació autonòmica.

L'abonament per part del responsable de les multes imposades com a conseqüència d'una sanció establerta en aquesta Llei i la legislació autonòmica corresponent no eximeix del compliment de les obligacions que preveu la normativa en matèria de discapacitat que hi sigui aplicable.

Secció 3a. Garanties del règim sancionador

Article 89. Legitimació.

1. Les persones amb discapacitat, les seves famílies i les organitzacions representatives i associacions en les quals s'integren tenen la consideració d'interessats en aquests procediments en els termes que preveu l'article 31 de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú.

2. Contra l'acord d'arxivament de les actuacions o la resolució desestimària, expressa o tàcita, de la denúncia o posada en coneixement de l'Administració de possibles infraccions previstes en aquesta Llei o en les que estableixin les comunitats autònomes en l'exercici de les seves competències, les organitzacions i associacions anteriorment

referides estan legitimades per interposar els recursos o, si s'escau, les accions que considerin procedents com a representants d'interessos socials.

3. La legitimació activa que s'atorga a aquestes organitzacions i associacions en cap cas ha de suposar un tracte preferent quan siguin denunciades o se les consideri presumptes infractores per l'Administració competent.

Article 90. *Garantia d'accessibilitat dels procediments.*

Els procediments sancionadors que s'incoïn d'acord amb el que estableix aquesta Llei han d'estar documentats en suports que siguin accessibles per a les persones amb discapacitat i és obligació de l'autoritat administrativa facilitar a les persones amb discapacitat el ple exercici dels drets previstos en els procediments esmentats.

Article 91. *Instrucció.*

1. Les infraccions no poden ser objecte de sanció sense instrucció prèvia de l'expedient oportú, de conformitat amb el procediment administratiu especial en aquesta matèria que estableixen aquesta Llei i la legislació autonòmica corresponent.

2. Quan una Administració pública, en el transcurs de la fase d'instrucció, consideri que la potestat sancionadora en relació amb la presumpta conducta infractora correspon a una altra Administració pública, ho ha de posar en coneixement d'aquesta juntament amb l'expedient corresponent.

Article 92. *Publicitat de les resolucions sancionadores.*

La resolució ferma en la via administrativa dels expedients sancionadors per faltes greus i molt greus s'ha de fer pública quan ho acordi l'autoritat administrativa que l'hagi adoptat, una vegada notificada als interessats, després de resoldre, si s'escau, sobre els aspectes confidencials del seu contingut i prèvia dissociació de les dades de caràcter personal a què es refereix l'article 3.a) de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de protecció de dades de caràcter personal, excepte en relació amb el nom dels infractors. A aquest efecte, s'ha de recollir amb caràcter previ l'informe oportú de l'Agència Espanyola de Protecció de Dades o l'autoritat autonòmica que correspongui.

Article 93. *Deure col·laboració.*

Totes les persones físiques i jurídiques tenen el deure de facilitar la tasca dels òrgans i les autoritats per a l'aplicació del que disposa aquest títol i aportar en un termini raonable, i amb les condicions que estableix la legislació vigent, les dades, els documents, els informes o els aclariments que, sent necessaris per a l'aclariment dels fets, els siguin sol·licitats, i de facilitar, amb l'avís previ, l'accés a les seves dependències, llevat que aquestes coincideixin amb el seu domicili, cas en què s'ha d'obtenir el seu consentiment exprés o el manament judicial corresponent.

CAPÍTOL II

Normes específiques d'aplicació per l'Administració General de l'Estat

Article 94. *Competència de l'Administració General de l'Estat.*

Als efectes d'aquesta Llei, la competència per a l'exercici de la potestat sancionadora correspon a l'Administració General de l'Estat quan les conductes infractores es projectin en un àmbit territorial superior al d'una comunitat autònoma.

Secció 1a. *Infraccions i sancions*

Article 95. *Infraccions.*

1. Sense perjudici del que estableix l'article 82, es tipifiquen en l'àmbit de competències de l'Administració General de l'Estat les infraccions següents que es classifiquen en lleus, greus i molt greus.

2. Són infraccions lleus:

a) L'incompliment dels deures i les obligacions disposats a la secció 1a del capítol V del títol I, i el títol II, així com les seves normes de desplegament, sempre que no tingui el caràcter d'infracció greu o molt greu.

b) L'incompliment de les disposicions que imposin l'obligació d'adoptar normes internes a les empreses, centres de treball o oficines públiques, orientades a promoure i estimular l'eliminació de desavantatges o situacions generals de discriminació a les persones amb discapacitat, sempre que no constitueixin infraccions greus o molt greus.

c) Obstaculitzar l'acció dels serveis d'inspecció.

3. Són infraccions greus:

a) Els actes discriminatoris o les omissions que suposin directament o indirectament un tracte menys favorable a la persona amb discapacitat en relació amb una altra persona que estigui en situació anàloga o comparable.

b) La imposició abusiva de qualsevol forma de renúncia total o parcial als drets de les persones per motiu o per raó de la seva discapacitat, basada en una posició d'avantatge.

c) L'incompliment dels requeriments específics que formulin les autoritats.

d) L'obstrucció o la negativa a facilitar la informació sol·licitada per les autoritats competents o els seus agents, que sigui legalment exigible, amb vista al compliment de les funcions d'informació, vigilància, investigació, inspecció, tramitació i execució en els termes que preveu aquest títol.

e) L'incompliment per part de les persones obligades de les normes sobre accessibilitat dels entorns, instruments, equips i tecnologies, mitjans de transport, mitjans de comunicació i dels productes i serveis a disposició del públic, així com els suports i mitjans assistencials específics per a cada persona, que obstaculitzi o limiti el seu accés o utilització regulars per les persones amb discapacitat.

f) La negativa per part de les persones obligades a adoptar un ajust raonable, en els termes que estableix l'article 66.

g) L'incompliment per part de les persones obligades de les previsions efectuades en la disposició addicional tercera, amb referència a l'elaboració dels plans especials d'actuació per a la implantació de les exigències d'accessibilitat i la no discriminació en l'àmbit de què es tracti.

h) La coacció, amenaça, represàlia exercida sobre la persona amb discapacitat o sobre altres persones físiques o jurídiques, que hagin entaulat o pretenguin entaular qualsevol classe d'acció legal, reclamació, denúncia o participin en procediments ja iniciats per exigir el compliment del principi d'igualtat d'oportunitats, així com la temptativa d'exercir aquests actes.

i) També té la consideració d'infracció greu la comissió, en el termini de tres mesos i tres vegades, de la mateixa infracció lleu.

4. Són infraccions molt greus:

a) Les vexacions que pateixin les persones en els seus drets fonamentals per motiu o per raó de la seva discapacitat.

b) Les accions que deliberadament generin un greu perjudici econòmic o professional per a les persones amb discapacitat.

c) Conculcar deliberadament la dignitat de les persones amb discapacitat imposant condicions o càrregues humiliants per a l'accés als béns, productes i serveis a disposició del públic.

d) Generar deliberadament situacions de risc o greu dany per a la integritat física o psíquica o la salut de les persones amb discapacitat.

e) Les conductes qualificades com a greus quan els seus autors hagin actuat moguts, a més, per odi o menyspreu racial o ètnic, de gènere, orientació sexual, edat, discapacitat severa o no possibilitat de representar-se a si mateix.

f) L'incompliment per part de les persones obligades de les normes legals sobre accessibilitat en la planificació, el disseny i la urbanització dels entorns, productes i serveis a disposició del públic que impedeixi el lliure accés i utilització regulars per les persones amb discapacitat.

g) L'incompliment per part de les persones obligades de les normes legals sobre accessibilitat que impedeixi o dificulti greument l'exercici de drets fonamentals i el gaudi de llibertats públiques per part de les persones amb discapacitat.

h) També té la consideració d'infracció molt greu, la comissió de tres infraccions greus en el termini d'un any; així com les que rebin expressament aquesta qualificació en les disposicions normatives especials aplicables en cada cas.

Article 96. Sancions.

Les infraccions se sancionen de la manera següent:

a) Les infraccions lleus, en el seu grau mínim, amb multes de 301 a 6.000 euros; en el grau mitjà, de 6.001 a 18.000 euros; i en el grau màxim, de 18.001 a 30.000 euros.

b) Les infraccions greus amb multes, en el grau mínim, de 30.001 a 60.000 euros; en el grau mitjà, de 60.001 a 78.000 euros; i en el grau màxim, de 78.001 a 90.000 euros.

c) Les infraccions molt greus amb multes, en el grau mínim, de 90.001 a 300.000 euros; en el grau mitjà, de 300.001 a 600.000 euros; i en el grau màxim, de 600.001 a 1.000.000 d'euros.

Article 97. Càmput del termini de prescripció de les infraccions.

1. En les infraccions derivades d'una activitat continuada la data inicial del càmput sigui la de la finalització de l'activitat o la de l'últim acte en què la infracció es consumeix.

2. El càmput del termini de prescripció de les infraccions s'interromp en la data de notificació d'iniciació del procediment contra el presumpte infractor, i es reprèn el càmput del termini si l'expedient sancionador roman paralitzat durant sis mesos per una causa no imputable a aquells contra els quals s'adreça.

Article 98. Càmput del termini de prescripció de les sancions.

El càmput del termini de prescripció de les sancions es comença a comptar des de l'endemà del dia en què adquireixi fermesa la resolució, i s'interromp en la data de notificació a la persona interessada de la iniciació del procediment d'execució, reprenent-se el càmput del termini si aquell està paralitzat durant sis mesos per causa no imputable a la persona infractora.

Secció 2a. Procediment sancionador

Article 99. Normativa aplicable.

Les infraccions i sancions en l'àmbit de les competències de l'Administració General de l'Estat es regeixen pel procediment sancionador que preveuen el títol IX de la Llei 30/1992, de 26 de novembre, de règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, i la normativa de desplegament.

Article 100. *Actuacions prèvies.*

Amb caràcter previ a la instrucció i com a actuacions prèvies a la incoació del corresponent expedient sancionador, l'òrgan competent per iniciar el procediment ha d'obtenir l'informe sobre el contingut de la denúncia, ordre o petició, dels òrgans següents:

- a) Òrgans competents de les comunitats autònomes en el territori de les quals s'hagin produït les conductes o els fets que poden constituir infracció.
- b) L'Oficina d'Atenció a la Discapacitat.

Article 101. *Iniciació.*

El procediment s'inicia sempre d'ofici, o bé per iniciativa pròpia o com a conseqüència d'ordre superior, petició raonada d'altres òrgans o denúncia.

Article 102. *Mesures cautelars.*

En el cas d'infraccions molt greus que suposin un greu risc per a la salut física o psíquica o per a la llibertat de les persones amb discapacitat, l'òrgan que tingui atribuïda la competència en la matèria de què es tracti pot acordar com a mesura cautelar, i per raons d'urgència inajornables, el tancament temporal del centre o l'establiment o la suspensió del servei, fins que el titular repari les deficiències detectades.

Article 103. *Efectivitat de la sanció.*

1. L'autoritat que imposa la sanció ha d'assenyalar el termini per al seu compliment sense que pugui ser inferior a quinze dies ni superior a trenta.
2. Si la sanció no se satisfà en el termini fixat en la resolució administrativa en ferm, s'ha de seguir el procediment que preveu el Reglament general de recaptació.

Article 104. *Informació a altres òrgans.*

La resolució definitiva, juntament amb tot l'expedient, s'ha de remetre a efectes informatius als òrgans següents:

- a) Als òrgans competents de les comunitats autònomes en el territori de les quals es van cometre les conductes o omissions susceptibles de constituir infracció administrativa.
- b) A l'Oficina d'Atenció a la Discapacitat.

Aquestes actuacions s'han de dur a terme en tot cas de conformitat amb el que estableix la legislació de protecció de dades personals, per a la qual cosa aquests òrgans únicament poden tractar les dades en els termes que preveu l'article 4.2 de la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre.

Secció 3a. Òrgans competents

Article 105. *Autoritats competents.*

1. L'òrgan competent per iniciar el procediment és l'òrgan directiu del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat, amb rang de direcció general, que tingui atribuïdes les competències en matèria de discapacitat.
2. L'exercici dels actes d'instrucció necessaris per a la determinació, el coneixement i la comprovació de les dades en virtut de les quals s'hagi de pronunciar la resolució sancionadora correspon a l'òrgan directiu amb rang de subdirecció general a què corresponguin les funcions d'impuls de polítiques sectorials sobre discapacitat, que ha d'elevat proposta de resolució a l'òrgan competent per imposar la sanció.
3. És òrgan competent per imposar les sancions que preveu l'article 96:

- a) L'òrgan amb rang de direcció general a què fa referència l'apartat 1, quan es tracti de sancions per la comissió d'infraccions lleus.
- b) La Secretaria d'Estat de Serveis Socials i Igualtat quan es tracti de sancions per la comissió d'infraccions greus.
- c) La persona titular del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat quan es tracti de sancions per la comissió d'infraccions molt greus, si bé es requereix l'acord previ del Consell de Ministres quan les sancions siguin d'una quantia superior a 300.000 euros.

Disposició addicional primera. *Garantia del respecte al repartiment de competències constitucionalment i estatutàriament vigent.*

Aquesta Llei s'aplica sense perjudici de les competències exclusives reconegudes a les comunitats autònomes en matèria d'assistència social en els seus estatuts d'autonomia respectius.

Disposició addicional segona. *Tractament de la informació.*

En les actuacions que preveu aquesta Llei que tinguin relació amb la recollida i tractament de dades de caràcter personal, cal atènyer-se al que preveuen la Llei orgànica 15/1999, de 13 de desembre, i la seva normativa de desplegament.

Disposició addicional tercera. *Exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació.*

1. Els supòsits i els terminis màxims d'exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació, en tot cas, són els següents:

a) Per a l'accés i la utilització de les tecnologies, els productes i els serveis relacionats amb la societat de la informació i de qualsevol mitjà de comunicació social:

Productes i serveis nous, incloses les campanyes institucionals que es difonguin en suport audiovisual: 4 de desembre de 2009.

Productes i serveis existents el 4 de desembre de 2009, que siguin susceptibles d'ajustos raonables: 4 de desembre de 2013.

b) Per a l'accés i la utilització dels espais públics urbanitzats i les edificacions:

Espais i edificacions nous: 4 de desembre de 2010.

Espais i edificacions existents el 4 de desembre de 2010, que siguin susceptibles d'ajustos raonables: 4 de desembre de 2017.

c) Per a l'accés i la utilització dels mitjans de transport:

Infraestructures i material de transport nous: 4 de desembre de 2010.

Infraestructures i material de transport existents el 4 de desembre de 2010, que siguin susceptibles d'ajustos raonables: 4 de desembre de 2017.

d) Els que han de complir les oficines públiques, dispositius i serveis d'atenció al ciutadà i aquells de participació en els assumptes públics, inclosos els relatius a l'Administració de justícia i a la participació en la vida política i els processos electorals:

Entorns, productes i serveis nous: 4 de desembre de 2008.

Correcció de qualsevol disposició, criteri o pràctica administrativa discriminatòria: 4 de desembre de 2008.

Entorns, productes i serveis existents el 4 de desembre de 2008, i qualsevol disposició, criteri o pràctica: 4 de desembre de 2017.

2. Els supòsits i els terminis màxims d'exigibilitat de les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització dels béns i serveis a disposició del públic per les persones amb discapacitat, en tot cas, són els següents:

Béns i serveis nous que siguin de titularitat pública: Des de l'entrada en vigor del reial decret que reguli les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització dels béns i serveis a disposició del públic.

Béns i serveis nous que siguin de titularitat privada que concertin o subministrin les administracions públiques: Des de l'entrada en vigor del reial decret que reguli les condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació per a l'accés i la utilització dels béns i serveis a disposició del públic.

Béns i serveis nous que siguin de titularitat privada i que no concertin o subministrin les administracions públiques: 4 de desembre de 2015.

Béns i serveis existents el 4 de desembre de 2010, que siguin susceptibles d'ajustos raonables, quan siguin béns i serveis de titularitat pública: 4 de desembre de 2015.

Béns i serveis existents el 4 de desembre de 2012, que siguin susceptibles d'ajustos raonables, quan siguin béns i serveis de titularitat privada que concertin o subministrin les administracions públiques: 4 de desembre de 2015.

Béns i serveis existents el 4 de desembre de 2015, que siguin susceptibles d'ajustos raonables, quan siguin béns i serveis de titularitat privada que no concertin o subministrin les administracions públiques: 4 de desembre de 2017.

Disposició addicional quarta. *Plans i programes d'accessibilitat i per a la no discriminació.*

1. L'Administració General de l'Estat ha de promoure, en col·laboració amb altres administracions públiques i amb les organitzacions representatives de les persones amb discapacitat i les seves famílies, l'elaboració, el desenvolupament i l'execució de plans i programes en matèria d'accessibilitat i no discriminació.

2. El Govern, en el termini d'un any des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, ha d'aprovar un pla nacional d'accessibilitat per a un període de nou anys. El pla s'ha de desenvolupar a través de fases d'actuació triennal. En el seu disseny, aplicació i seguiment han de participar les associacions d'utilitat pública més representatives en l'àmbit estatal de les persones amb discapacitat i les seves famílies.

Disposició addicional cinquena. *Memòria d'accessibilitat en les infraestructures de titularitat estatal.*

Els projectes sobre les infraestructures d'interès general de transport, com ara carreteres, ferrocarrils, aeroports i ports promoguts per l'Administració General de l'Estat, han d'incorporar una memòria d'accessibilitat que examini les alternatives i determini les solucions tècniques necessàries per garantir l'accessibilitat universal i no discriminació a tots els ciutadans amb discapacitat.

Sense perjudici del que assenyala el paràgraf anterior, quan a la vista de les característiques del projecte, aquest no incideixi en l'accessibilitat, no és necessària la memòria esmentada, circumstància que s'ha d'acreditar mitjançant una certificació de l'òrgan de contractació.

Disposició addicional sisena. *Prevenió de deficiències i d'intensificació de discapacitats.*

Sense perjudici de les competències que puguin correspondre a les altres administracions públiques, el Govern, en l'àmbit dels seus respectives competències, ha d'elaborar quadriennalment un pla nacional de prevenió de deficiències i d'intensificació de discapacitats en els termes que preveu l'article 11. El pla s'ha de presentar a les Corts Generals per al seu coneixement, i se'ls ha d'informar anualment del seu desenvolupament i grau de compliment.

Disposició addicional setena. *Infraccions i sancions en l'ordre social.*

Les infraccions i sancions en l'ordre social en matèria d'igualtat d'oportunitats, no discriminació i accessibilitat universal de les persones amb discapacitat se segueixen regint pel text refós de la Llei d'infraccions i sancions en l'ordre social, aprovat pel Reial decret legislatiu 5/2000, de 4 d'agost.

Disposició addicional vuitena. *Infraccions en matèria d'accessibilitat i ajustos raonables.*

L'aplicació del que disposen els articles 81.3.b, 95.2.a, 95.3.e, 95.3.f, 95.3.g, 95.4.f i 95.4.g, en tot el que derivi de l'incompliment de les exigències d'accessibilitat o negativa a adoptar un ajust raonable, està subjecta al que disposen els articles 24, 25, 27, 28 i 29 i els seus corresponents desplegaments normatius.

Disposició addicional novena. *Revisió de la quantia de les sancions.*

Les quanties de les sancions que estableixen els articles 83 i 96 poden ser revisades i actualitzades periòdicament pel Govern mitjançant reial decret, amb l'informe previ de les comunitats autònomes i del Consell Nacional de la Discapacitat, tenint en compte la variació de l'índex de preus de consum.

Disposició addicional desena. *Informació a les Corts Generals sobre el règim d'infraccions i sancions.*

El Govern, durant el primer any posterior a l'entrada en vigor d'aquesta Llei, ha de presentar a les Corts Generals un informe sobre l'aplicació del règim d'infraccions i sancions que preveu aquesta Llei, en què doni compte, almenys, de:

1. Les actuacions efectuades per a l'aplicació de la Llei.
2. El cost econòmic de les actuacions.
3. Les actuacions programades per a anys successius, amb indicació del cost previst.
4. Les infraccions comeses i les sancions imposades en aplicació d'aquesta Llei, amb especificació del rendiment econòmic produït per aquestes.

Disposició addicional onzena. *Oficina d'Atenció a la Discapacitat.*

Les referències que es fan en l'ordenament jurídic a l'Oficina Permanent Especialitzada s'entenen realitzades a l'Oficina d'Atenció a la Discapacitat.

Disposició transitòria única. *Efectivitat del reconeixement de les situacions vigents de subsidi de garantia d'ingressos mínims i per ajuda de tercera persona.*

1. Els beneficiaris del subsidi de garantia d'ingressos mínims, i per ajuda de tercera persona, continuen amb el dret a la percepció d'aquest, sempre que continuïn reunint els requisits exigits per reglament per a la seva concessió i no optin per passar a percebre una pensió no contributiva de la Seguretat Social o una assignació econòmica per fill a càrrec.
2. La quantia d'aquests subsidis s'ha de fixar anualment a la Llei de pressupostos generals de l'Estat.
3. En els supòsits de contractació per compte d'altri o establiment per compte propi dels beneficiaris del subsidi de garantia d'ingressos mínims, ha de procedir a declarar la suspensió del dret a l'esmentat subsidi, recuperant automàticament el dret quan s'extingeixi el seu contracte de treball o deixin d'exercir una activitat laboral. Als efectes d'aquesta recuperació, no s'han de tenir en compte l'import dels recursos econòmics que hagin percebut en virtut de la seva activitat laboral per compte propi o per compte d'altri.

Disposició final primera. *Títol competencial.*

1. Aquesta Llei es dicta a l'empara de la competència exclusiva de l'Estat per regular les condicions bàsiques que garanteixin la igualtat de tots els espanyols en l'exercici dels drets i el compliment dels deures constitucionals, de conformitat amb l'article 149.1.1 a de la Constitució.

2. La secció 2a del capítol II del títol II es dicta, a més, a l'empara de la competència de l'Estat en matèria de legislació processal, de conformitat amb l'article 149.1.6 a de la Constitució.

3. El capítol II del títol III només és aplicable a l'Administració General de l'Estat.

Disposició final segona. *Formació en disseny universal o disseny per a totes les persones.*

En el disseny de les titulacions de formació professional i en el desenvolupament dels corresponents currículums s'ha d'incloure la formació en «disseny per a totes les persones».

Així mateix, en el cas dels ensenyaments universitaris, el Govern ha de fomentar que les universitats prevegin mesures semblants en el disseny de les seves titulacions.

Disposició final tercera. *Desplegament reglamentari.*

1. El Govern, prèvia consulta al Consell Nacional de Discapacitat i a les comunitats autònomes, ha de dictar totes les disposicions que siguin necessàries per al desplegament i l'execució d'aquesta Llei.

2. En el termini de dos anys des de l'entrada en vigor d'aquesta Llei, el Govern ha d'aprovar unes condicions bàsiques d'accessibilitat i no discriminació, segons el que preveu l'article 29, per a l'accés i la utilització dels béns i serveis a disposició del públic per les persones amb discapacitat.